

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ

Vol. XXXVI, N. 5 (32)

ANTRADIENIS, (Tuesday), GEGUZĖS (May) 1 D., 1951 M.

SIX CENTS

Nacių ir komunistų sąjunga prieš demokratiją

VAKARŲ VOKIETIJA GINS DEMOKRATIJĄ NUO KOMUNISTŲ IR NACIŲ

Bonna. — Vakarų Vokietijos vidaus reikalų ministeris Dr. R. Lehr parlamentui pranešė, kad į vyriausybės rankas yra patekę duomenys, iš kurių matyti, kad nacinės dvasios Socialistinė Reicho Partija yra užmezgusi ryšius su komunistine Rytų Vokietijos vyriausybe ir veikia iš vieno su ja. Socialistinės Reicho Partijos propaganda taip pat varoma visai lygiagrečiai ir sutartinai su komunistais.

Šioje partijoje yra susitelkę buvusieji naciai, kurie vėl atgaivino buvusią Hitlerio sąjungą su Stalinu. Vienas žymiausių jos veikėjų yra Hitlerio iš majoro į generolus pakeltas Remer, kuris numalsino 1944 m. liepos mėn. Vokietijos karininkų maištą prieš Hitlerį. Šiomis dienomis Braunšveige kalbėjęs šios partijos susirinkime Dr. H. Henning pasirodė iš tikro esąs esesininkų aukštas karininkas H. Festge. Yra duomenų, kad ir daugiau jos veikėjų yra pakeitę pavardes nacių veikėjai ir esesininkai.

NISTŲ IR NACIŲ

menų, kad ir daugiau jos veikėjų yra pakeitę pavardes nacių veikėjai ir esesininkai.

Vakarų Vokietijos vyriausybė yra nutarusi prieš šią naują nacių sąjungą imtis griežtų priemonių ir neleisti, kad, demokratijos švelnumu pasinaudodama, nacių ir komunistų sąjunga ją pasmaugtų. Vakarų

Vokietijos parlamentas šiomis dienomis Socialistinės Reicho partijos atstovui Dori atėmė imunitetą, kad jis už demokratinės santvarkos puolimus ir demokratinės vyriausybės atstovų šmeižtus galėtų būti ne tik patrauktas teisimo atsakomybėn, bet, reikaliui esant, prokuratūros ir suimtas.

Gen. Eisenhoweris, inspektuodamas italų alpių šaulių dalinius, bando, kaip jam tinka jų uniforminė skrybėlė.

Gromyko vėl atmetė naujus siūlymus

Paryžius. — Keturių didžiųjų valstybių užs. reik. viceministerių konferencijoje britų atstovas Ernest Davies vakarietišką vardu įteikė 5 punktų naujus pasiūlymus ministerių konferencijai. Juose kalbama apie sąlygų tyrimą, kad būtų pagerinti santykiai tarp Sovietų Sąjungos ir Vakarų, nepriklausomos demokratinės Austrijos atstatymą, vokiečių vienybę ir parengimą taikos sutarties su Italija (įjungiant ir Triesto klausimą), Rumunija, Bulgarija, Vengrija. Gromyko atsakė pusantro valandos trukusia kalba ir visus pasiūlymus atmetė. Jis pareiškė, kad naujame pasiūlyme nieko nekalbama apie Atlanto pakta ir amerikiečių atsparos bazes užsienyje. Kol šie punktai nebus įtraukti į dienotvarkę, Sovietų Sąjunga niekada nesutiksianti su pasiūlymais.

ČEKOSLOVAKIJOJ UŽDAROMOS NET MESKERIO-TOJŲ DRAUGJOS

Praga. — Čekoslovakijos komunistinė vyriausybė išleido potvarkį, kuriuo uždaromos visos masonų ložės. Be to, uždarinamos ir įvairios kitos organizacijos, nors jos ir neturi tokių ypatingų ir plačių tikslų, kaip, pav., masonai. Šalia jų uždaromos ir visos mėgėjų teatro, gamtos draugų, filmų mėgėjų, šachmatininkų, meke-riotojų bei panašios organizacijos. Vyriausybės atstovai pareiškia, kad šios organizacijos neatitinka naujos santvarkos, bet kuo tas neatitikimas pasireiškia, jokių paaiškinimų neduodama.

VENGRIJOS KOMUNISTAI PAGALIAU PALEIDO VOGELER

Washingtonas. — Komunistinė Vengrijos vyriausybė pagaliau paleido už tariamą šnipinėjimą kalintą JAV pilietį, R. A. Vogeler. Bet už paleidimą JAV turėjo vengrams padaryti eilę nuolaidų. Vengrija vėl galės atidaryti New Yorke ir Clevelande po Vokietijos suėmimo JAV vyriausybės uždarytus jos konsultatus. JAV leis savo piliečiams vykti į Vengriją, grąžins nacių Vokietiją išvežtą vengrų turtą ir pakeitė Voice of America Muncheno siųstuvo bangas, kad ne-trukdytų vengrų Petoefi siųstuvo transliacijų. Tik Vengrijos komunistinės vyriausybės reikalavimą, kad jai būtų perduota šv. Stepono karūna, kuri simbolizuoja Vengrijos suverenumą, JAV atmetė. Nacių išvežto iš Vengrijos turto grąžinimą JAV buvo sulaukusi po Vogeler suėmimo.

Vogeler buvo kankinamas. Vogeler jau perduotas JAV atstovams ir atvyko į Vieną, kur susitiko su savo šeima. Spaudos atstovams jis pareiškė, kad įvairūs jo prisipažinimai buvo išgauti kankinimais, bet jį smulkmenas atsisakė leisti. Manoma, jog jis rūpinasi, kad savo pareiškimais nepakenktų kartu su juo nuteistam anglui Sander, kuris, kaip ir Vogeler,

buvo International Telephone and Telegraph Company tarnautojas.

Kiek Vogeler yra iškankintas, matyti iš to, kad, norėdamas per televiziją padaryti pranešimą apie savo pergyvenimus komunistiniam kalėjime, nualpo.

— Vienoje apvirtus tramvajui, žuvo 152 asmenys.

Iš kalėjimo paleistas Vogeler Vienoje susitinka su savo šeima.

Komunistai savaitės būvy neteko 70.000 vyrų. — Jungt. Tautų pajėgos užėmė naujas gynybos pozicijas. — Laukiama naujo komunistų puolimo.

Tokio. — Korejos fronte laikinai kovų smarkumas yra sumažėjęs. Jungt. Tautų pajėgos baigė numatyta pasitraukimą, kuris buvo įvykdytas vengiant apsupimo bei neprasmingų aukų, ir užėmė naujas pozicijas, kuriose numatoma gintis ir sulaukyti priešų slinkimą pirmyn. Dabar 100 mylių ilgio frontas pietuose yra 25 mylių į pietus nuo 38 paralelės ir rytų pakraštyje 8 mylių į šiaurę nuo šios paralelės. Prieš savaitę frontas buvo į šiaurę nuo 38 paralelės pietuose 12 mylių ir rytuose 26 mylių.

Ligi šiol komunistai iš turimų fronte 600.000 vyrų panaudojo kovose apie 300.000, kas sudaro apie 41 diviziją. Jungt. Tautų pėstininkų, artilerijos, aviacijos ir karyno ginklai toms priešų divizijoms padarė labai didelį nuostolį. Savaitės būvy jos neteko apie 70.000 vyrų, kas privertė jas sulėtinti savo žygį ir pradėti savo jėgų pergrupavimą. Bet iš naujų pajėgų traukimo į fronto liniją matyti, kad komunistai bandys savo dabartinę ofensyvą dar tęsti. Jungt. Tautų pajėgų nuostoliai yra palyginamai nedideli. Didžiausių nuostolių jos patyrė žuvus viename anglų batalionui, iš kurio 1000 vyrų liko vos 100. Batalionas didvyriškai sulaukė dvi priešų divizijas ir svarbias pozicijas gynė beveik ligi paskutinio žmogaus. Kitos Jungt. Tautų pajėgos, galingos artilerijos ugnies priedangoj, pasitraukė visai tvarkingai ir be stambių nuostolių. Priešui nebuvo palikta taip pat ir ginklai bei kitos karinės medžiagos.

Komunistai pereina į slaptą veiklą
FBI direktorius J. Edgar Hoover pareiškė, kad JAV komunistų partija paskutiniu laiku pereina į slaptą veikimą. Savo susirinkimus daro slapta, kad išvengtų sekimo. Partijos narių sąrašus yra išskirstę ir paslėpę. Jo pranešimu, 1950 m. gruodžio 30 d. buvo 43.217 aktyvių kom. partijos narių ir apie 387.000 simpatikų. Daugiau kaip 50% komunistų partijos narių gyvena New Yorko valstybėje, daugiausia New Yorko mieste.

Hooverio pranešimu, komunistų penktoji kolona yra gerai parengta, ir yra daug fanatiškesnė už buvusią nacių suorganizuotą penktąją koloną JAV pereinamo karo metu.

— Čekoslovakijoje vienam kolchoze vienintelis traktorius dėl menko sugedimo buvo taisomas 6 mėnesius, bet ir patalys negalėjo dirbti.

RAGINA ĮRUOSTI ARESTO STOVYKLAS

Washingtonas. — Federalinis JAV kalėjimų direktorius James V. Bennett pasiūlė, kad galimai greičiau kongresas paskirtų 775.000 dolerių įrengimui keturių aresto stovyklų, į kurias, kilus visuotiniam karui, būtų galima uždaryti 14.000 įtariamų subversyvių asmenų. Teisingumo Departamentas yra paruošęs sąrašus, kurie asmenys pirmoje eilėje turėtų būti internuoti.

Komunistai pereina į slaptą veiklą

FBI direktorius J. Edgar Hoover pareiškė, kad JAV komunistų partija paskutiniu laiku pereina į slaptą veikimą. Savo susirinkimus daro slapta, kad išvengtų sekimo. Partijos narių sąrašus yra išskirstę ir paslėpę. Jo pranešimu, 1950 m. gruodžio 30 d. buvo 43.217 aktyvių kom. partijos narių ir apie 387.000 simpatikų. Daugiau kaip 50% komunistų partijos narių gyvena New Yorko valstybėje, daugiausia New Yorko mieste.

Hooverio pranešimu, komunistų penktoji kolona yra gerai parengta, ir yra daug fanatiškesnė už buvusią nacių suorganizuotą penktąją koloną JAV pereinamo karo metu.

— Čekoslovakijoje vienam kolchoze vienintelis traktorius dėl menko sugedimo buvo taisomas 6 mėnesius, bet ir patalys negalėjo dirbti.

Gen. MacArthuras su kard. F. Spellmanu, veteranų komandierium Ch. Ralls ir kitais aukštais visuomenės atstovais priima lojalumo parodą New Yorke.

STASSENAS NORI SUTAİKINTI TRUMANĄ IR MacARTHURĄ

Washingtonas. — Pensilvanijos universiteto prez. H. Stassenas parašė prez. Trumanui laišką, kuriame siūlo pakviesti MacArthurą konferencijai ir tuo būdu išlyginti tarp prezidento ir buvusio Jungt. Tautų vyr. karo vado pašlijusius santykius. Stassenas mano, jog abu šie vyrai yra geri amerikiečiai ir dėl krašto gerovės turi būti atstatyta tarp jų taika. Ilgiau nusitęsusi dabartinė padėtis kraštui būtų žalinga. Kol kas Baltuosiuose Rūmuose tik patvirtinama, kad Stasseno laiškas gautas, bet nieko nepareikiama, kaip juose į tą klausimą žiūrima. Gen. MacArthuras Milwaukee pareiškė, jog į kvietimą konferencijai jis žiūrėtų kaip į įsakymą, bet iš generolui artimų asmenų tarpo pažymima, jog MacArthuras

nėra nusistatęs prieš pasimatymą su prezidentu.

DP PRIVALO REGISTRUOTIS KARO TARNYBAI

Washingtonas. — Vyriausybės įstaigos paskelbė priminimą, kad atitinkamo amžiaus buvę DP, šešiams mėnesiams po jų atvykimo į JAV praėjus, privalo registruotis karo tarnybai. Neužregistravusiems gresia ligi 10.000 dolerių piniginė bausmė ir penkeri metai kalėjimo. Šalia jaunų 19-26 metų vyrų privalo taip pat registruotis visi gydytojai, dantų gydytojai ir panašių sričių specialistai ligi 51 metų amžiaus.

— Australijos rinkimus laimėjo ministerio pirm. R. G. Menzies partija. Ji turės su savo koalicija 11-17 atstovų daugumą.

ŠUGLAUSTOS ŽINIOS

• Japonijos 75.000 vyrų policijos rezervas greitai laiku paverčiamas kariuomene. Iš dabar esamų pajėgų bus sudarytos keturios divizijos po keturis pulkus. Taip pat kiekviena divizija turės technikos pulką su trim artilerijos batalionais ir inžinerijos bei sanitarijos batalionus.

• Okupacinės Sovietų pajėgos Vokietijoje nutraukė paskutinę telegrafo liniją, kuri dar veikė tarp sovietinės ir Vakarų zonų.

• W. Chruchilis pranešė, kad dėl susidariusios vidaus ir užsienio politikos padėties negalės atvykti į JAV ir pasakyti kalbą, kuri buvo numatyta gegužės 8 d. Pensilvanijos universiteto iškilmų proga. Kalbos atšaukimo priežastis esanti nesutarimai anglių kabinete ir priešangliškos nuotakos JAV po MacArthurą grįžimo.

• JAV ir Danija pasirašė Grenlandijos bendros gynybos sutartį.

• Gibraltaro uoste sprogo anglų municijos laivas. Sprogimo priežastis dar neišaiškinta. Yra daug žuvusių.

• JAV armija Vokietijoje pradėjo priėmimą į kariuomenę 2500 užsieniečių. Priimami tik kilę iš anapus geležinės uždangos esančių kraštų.

• Iš rytinės Vokietijos zonos pranešama, kad jauni Rytų Vokietijos "liaudies policijos" karininkai numatomi pasiųsti į Korejos frontą, kur jie kovos kinų daliniuose. Pirmieji kontingentai išvyksią liepos mėnesį.

• Gen. Eisenhoweris lankėsi Italijoje, kur inspektavo italų dalinius, kurie bus įjungti į jo vadovaujamą Atlanto armiją.

• Visiems Rytų Vokietijoje esantiems Sovietų okupacinių įstaigų tarnautojams įvestos maisto kortelės. Sovietų tarnautojų maisto daviny yra žymiai didesnis, kaip vietos gyventojų.

Dr. Kazys Sruoga - Veržikas

MacARTHURAS LIETUVIO AKIMIS

- KOVOJA SU KOBRA
- SVENTOJO SOSTO PAPERDEJE
- LIETUVOS KLAUSIMAS JO ŽYGIŲ SVIESOJE

Cicero, Illinois. — Generolo MacArthuro žygiai, idėjos ir jo triumfališkos grįžimo Amerikon garšas prašoko ne tik Jungtinių Valstijų ribas, bet ir visą Amerikos kontinentą. Visas bolševikinis ir antibolševikinis pasaulis, kvapo neatgaudamas, seka kiekvieną jo judesį ir pasakytą žodį. Svarbiausia, vieni su neapsakoma viltimi, kiti pagauti panikos laukia, į kokias konkrečias formas macarthurizmas nukreips pasaulio komunistinį ir prieškomunistinį frontą.

Tiesa, MacArthuras vargiai ar yra tiesiog paminėjęs kuri nors iš Sovietų pavergtųjų kraštų. Tačiau jo žygiai ir dabar skelbiamos idėjos netiesiogiai, bet vis tiek labai giliai liečia visų Sovietų pavergtųjų tautų likimą. Visi gi mes puikiai žinome dabartinę demokratinių valstybių vadovaujančių vyrų nusistatymą Sovietų atžvilgiu. Tas nusistatymas, labai suprantant sakant, yra toks. Nedarykite nieko, kas Sovietams galėtų erzinti, kas galėtų išprovokuoti jų agresiją. Neminėjus jų pavergtųjų tautų — nes jie supykę gali dar daugiau laisvų tautų pavergti. Jeigu su Sovietais elgsimės švelniai, tai gal jie nepuls. Gal bus išgelbėta taika. Taip. Gal. Bet kas gi bus su Sovietų pavergtomis tautomis?

MacArthur šiuo atžvilgiu pasisako labai aiškiai ir net vaizdžiai. Jis savo kalboje Kongresui atsakė visiems tiems, kurie bijo Sovietus užkabinti, bijo, kad Sovietai nestotų į karą ir tuo būdu neprasidėtų 3 pasaulinis karas. MacArthur pasakė, kad gyvatė kobra niekada nesirūpina savo aukos elgesiu. Kobra gudri gyvatė — ji tik laukia momento tada pulti savo nužūrėtą auką, kada jos laimėjimas daugiau ar mažiau yra užtikrintas. Nėra kito kelio gintis nuo kobros, kaip tik ją padaryti vienu ar kitu būdu nebeapovojingą. Tai logiškos išvados.

Visi žinome, kad Sovietai turi netoli Korėjos daug savo kariuomenės, daug lėktuvų ir daug povandeninių laivų. Kodėl Sovietai tų savo jėgų iki šio laiko dideliu mastu nepanaudoja prieš amerikiečius ir kitų sąjungininkų karių? Ar dėl to, kad Sovietams gaila Amerikos karių, ar kad jiems labai patinka jų švelnus elgesys? Naivus klausimas. Atsakymas tik vienas. Gal jie turi kitus planus. Gal dar jiems per anksti. Dar ne viskas paruošta. O ne pakankamai švelnus elgesys su Sovietais gali juos sugundinti pradėti ankščiau, negu jiems tai patogų būtų. Komentarai čia taip pat vargu ar reikalingi.

Krikščioniškas, pirmoje eilėje katalikiškas pasaulis yra nematoma, bet pati kiekiausia užtvanka bolševikiškai raudonai srovėi plisti į pasaulį. Prisiminkime rinkimus Italijoje ir daug kitų pavyzdžių. Iš čia suprantama, kodėl bolševikai pirmoje eilėje puola naikinti religiją, ir turbūt pirmoje eilėje katalikus. MacArthuras nėra katalikas. Jis episkopas. Bet jis visada su dideliu entuziazmu stojią griežtų krikščionybės principų gynėjų priekyje. Taip bent rašo tie korespondentai, kurie turėjo progos ilgus metus stebėti MacArthurą visai iš arti.

Vienas iš tokių korespondentų rašo apie MacArthuro nelabai dar senai praėjusį 71 gimtadienį. MacArthur gavo sveikinimų ir dovanų iš visų pasaulio kraštų. Tačiau vieną dovaną MacArthur įvertino aukščiau už visas kitas. Tai šventojo Tėvo fotografiją su autografu. Sako, MacArthuras esąs ar tai prisitaręs, ar taip įsitikinęs, kad ten, kur šventojo Sosto dvasiniai ginklai nepaveikia bolševikų, ten prasideda jo darbas, kaip kariškio.

Todėl ir atrodo, kad generolas MacArthuras nėra priešakyje tų, kurie sako, kad sulaukysime bolševikus ir gyvenime su jais geruoju. MacArthurui bolševizmas yra kobra. Kaip su ja reikia elgtis — aišku. Su kuo lietuviams pakeliami taip pat aišku.

SVARBESNIS UŽ URANĄ

Portugalijoje užvirė dideli bizniai, kaip antrojo pasaulinio karo metu. Šiandien, kaip ir tada, diplomatai ir pirklių atstovai karštingai nori įsibrauti į Portugalijos ūkio ministeriją, kad pasitarnautų savo valstybių apsiginklavinimui.

Lisabonoje neseniai svetimų valstybių pirkliai beveik sukėlė revoliuciją, kada vyriausybė paskelbė taupysianči savo žemės iškasenas.

Pasaulio galybės reikalauja plieno, kad galėtų nukalti patrankas ir tankus. Tačiau plienas pasidarė per minkštas naujiesiems ginklams. Ji reikia įdėti kitą taurųjį metalą, kurio tačiau ne visur yra. Apsiginklavinimo ministeriai, fabričių direktoriai, didieji pirkliai šaukia k vieną:

Volframo, volframo!

Prasidėjus Korėjos karui, atsirado didelis volframo poreikis, ir portugalai, kurie turi šio metalo, karštingai stengiasi slapto ar teisėtu būdu jį parduoti. Ir jie visi šaukia: volframo!

Volframas dabar triumfuoja. Jo kainos šuoliai kyla. Sausio mėn. Londono juodojoje rinkoje už kilogramą mokėjo 525 šilingus, kas sudaro 1830 escudos (Portugalijos piniginis vienetas). Per savaitę kainos pakilo

110 escudų. Ūkininkas, iškasęs vieną kilogramą volframo, uždirba kelerius metų derlių.

Atominis svoris 183

Šis metalas, kurį griečia tūkstančiai rankų, yra pilkos spalvos. Jis truputį žvilga, atominis svoris 183, yra be galo kietas ir tirpsta maždaug prie 3400 laipsnių Celsijaus.

Be volframo negalima pagaminti jokio tanko, jokios patrankos ir net granatos. Todėl volframas yra tur kas svarbesnis už uraną, kurį naudoja atominės bombos gamybai. Tad ir subruzdavo visi pirkliai, kai Portugalijos valdžia pasiūlė jo prekybą suvaržyti.

Portugalija yra tikras Europos volframo aruodas. Jo daugiausia yra Baira Baixa provincijoje, šiaurės kalnuose randamos net atviros volframo gyslos. Kaip seniau aukso ieškotojai veržėsi į Kaliforniją, Pietų Afriką, taip dabar tas pats dedasi Portugalijos šiaurės kalnuose. Keliauja ne tik nuotykių ieškotojai, bet ir ūkininkai, kasa žemę, ieškodami volframo ir vėliau jį parduoda už dideles kainas visiems, Rytais ir Vakarams. Jis labiau jaudina žmones, negu vyriausybės rūpesčiai ar galimas monarchijos sugrąžinimas.

GEGUŽĖS PIRMOJI

Kas gi ta Gegužės Pirmosios šventė, kurią taip iškilmingai vėčiame švesti Rusijos ir kitų pavergtųjų tautų žmonės? — Gegužės Pirmosios istorija ir jos prasmė.

Gegužės pirmąją švesti buvo nutarta 1889 m. Tais metais soc. I-sis internacionalas Paryžiuje priėmė nutarimą gegužės 1 d. pavadinti Darbo Žmonių ir Tautų Solidarumo švente ir ją minėti kas metai.

Pagrindą šiai šventei davė tai laikais garbinami Prancūzijos „laisvės, lygybės ir brolybės“ šūkiai, kurie buvo didelėje madoje, bet už ką buvo baudžiama Vokietijoje, Rusijoje ir kt. kraštuose. Šis suvažiavimas turėjo dar ir kitą, labai svarbią progą šiai šventei pagrįsti. O tai buvo Vokietijos didžiojo poeto ir dramaturgo Heinės pabėgimas iš Vokietijos į Prancūziją. Vokietijoje jam grėsė kalinėjimas. Prancūzijoje Heinė buvo priimtas ir globojamas, nors Vokietijos vyriausybė protestavo.

Tai buvo padaryta laisvės idėjomis ir dėl jų kovojantiems paremti ir antrą — kad pareikšus gyvą protestą prieš žmogaus ir jo teisių pavergtį. Heinė tada buvo priimtas Paryžiuje, nors jis buvo kitos valstybės pilietis ir svetimos tautybės.

Aname susirinkime buvo priimtas ir nutarimas dėl 8 valandų darbo laiko.

Ši Gegužės Pirmoji daugiausia švenčiama Europoje. Pirmosios šios šventės buvo švenčiamos su priderama rimtimi. Paskaitos, pasilinksminimai gamtoje ir ramios darbininkų demonstracijos šią dieną užimdavo pagrindinę vietą. Ten pat buvo aptariamai darbininkijos socialiniai ir ekonominiai laimėjimai ir buvo bandoma nužymėti ateities darbo gaires.

Gegužės Pirmosios šventės yra labai daug prisidėjusios prie darbininkijos susipratimo, bet ir prie greitesnio politinio pavergimo. (Pav. Rusijoje).

Jau daug laiko prabėgo nuo anų darbininkijos pakiliųjų dienų. Tautos labai daug kovoję ir kovoją dėl tautų draugystės. Jos daug dėl to aukų sudėjo. Vienas iš ryškiausių tautų bendravimui įgyvendinti bandymų tai įsteigimas Tautų Sąjungos, o po šio karo — Jungtinių Tautų Organizacijos. Bet, dėja, ir čia buvo ir paliko didžiųjų valstybių susirinkimo vieta, kur prekiaujama mažesniems tautoms ir valstybėms.

Ir šiandien, kai prisimename praėjusius karus, jų nuostolius, laimėjimus bei kliūtis į tautų geresnį sugyvenimą, mums, kaip baidi šmėkla atsistoja kruvinasis, be galo ryžtingas Maskvos Politbiuras prysakyje su Stalinu, kurio globoje darbo žmogus tik tiek teigiamas, kiek jis pajėgia pagaminti karo

mašinai naujų gaminių.

Anas Gegužės Pirmosios idėjas pasišovė panaudoti baisiai prievartai, smurtui ir melui komunistų partija, vadovaujama iš Kremliaus ir tarnaujanti rusiškam imperializmui. Rusijos komunistų partijos politbiuro viešpaciai su didžiausiu atsidėjimu stengiasi Gegužės Pirmąją švesti kuo iškilmingiausiai, nes tai yra viena iš nedaugelio progų paskleisti naiviuose darbininkuose ir tautosose melą ir apgaulę. Gegužės 1 proga Rusijoje ir visuose Rusijos pavergtuose kraštuose stengiamas iš darbininkų išspausiti paskutinę jėgą, kad jis daugiau pagamintų. Šia proga išaukiamos tarp darbininkų įvairios lenktynės ir t.t.

Dėlto ir Gegužės 1-sios prasmė Sovietuose yra nustojusi savo pirmąją reikšmę. Jos globėjai jau 30 metų, kaip Gegužės Pirmąją stengiasi išnaudoti savo kruvinąjį politikai, rusiškam imperializmui.

Šiuo kartu tenka pripažinti, kad Gegužės 1-sios šventės, dėl tautų ir darbininkų neapdairumo, buvo pigiai prieinamos visokio plauko avantiuristams, labai lengvai panaudojamos jų aklam melui. Tie padariniai labai aiškiai šiandien jaučiami jau daugelyje kraštų.

Lietuvoje Gegužės Pirmoji jau prieš Pirmąjį Pasaulinį Karą buvo švenčiama, pav. Kaune, Vilniuje, Šiauliuose ir kt. Kai kur prie šių švenčių prisidėjo ir darbdaviai savo lėšomis ir asmeniniu dalyvavimu. Lietuvos Steigiamasis Seimas Gegužės 1 d. buvo paskelbęs valstybinę šventę.

Ir Lietuvoje, kaip ir kituose kraštuose, šio pat pirmos dienos ši šventė nepraeidavo be Sov. Rusijos agentų kurstančio įtakos. Bet tenka tik pasidžiaugti, kad lietuvių darbininkų puikaus susipratimo ir tinkamo įvertinimo savo vietos lietuvių tautoje dėka anie agentų darbai palikdavo beveik be įtakos, o paskutiniaisiais metais lietuvių darbininkas nuo jų buvo visiškai nusisukęs.

A. Sabalis

Maskva perka vaistus Vakaruose

Viena. — Austrijos vyriausybės pranešimu, tarpininkaujant vienai Vienos firmai, Sovietų Sąjunga kas mėnesį perka Vakaruose už daugelį milijonų visokių vaistų ir medicininių instrumentų. Svarbiausios prekės šiuo metu yra: Insulin, Streptomycin, Luminal, Veronal ir Phenol. Manoma, kad svarbiausia vaistais aprūpinanti įstaiga esanti viena Niurnbergo firma.

SOVIETUOSE LIKUSI VOS VIENA KATALIKŲ BAŽNYČIA

Kun. L. Braun, A. A., buvusio 12 metų Amerikos ambasados kapelionu Maskvoje, pasakojimu, nežiūrint, nuolatinio valdžios persekiojimo tų, kurie lanko bažnyčią, tikintieji nepaštokojami plaukia į vienintelę katalikų šv. Liudviko prancūzų bažnyčią ne tik iš Maskvos, bet ir plačios apylinkės. Kai 1937 metais toje bažnyčioje buvo įvesta rusų kalba, kad galėtų aptarnauti vietos katalikus, MVD daugybę katalikų suareštavo kelis žingsnius nuo bažnyčios. Bet ir tas žmonių neatbaido nuo bažnyčios lankymo. 1945 metų gale prasidėjo eilė bažnyčios apilėsimų, iš

kurių penki su baisiausiu šv. Sakramento išniekinimu. Policija neparodė mažiausio rūpestingumo ieškoti nusikaltėlių. Bažnyčios pataisymams bei apšildymui nebuvo galima gauti jokios medžiagos.

Savo darbus MVD apvainikavo, kai 1948 metais pati rusų valdžia paskyrė neaiškios tautybės iš Latvijos kilusį katalikų kunigą šios bažnyčios rektoriumi, pašalinama esanti bažn. rektorius. O buvęs amerikietis tos bažnyčios rektorius kun. Arthur O. Brassard, A.A., negavo teisės nei karto laikyti pamaldų nuo tada, kai jis š. m. sausio mėn. atvyko į Maskvą.

TAFTAS REIKALAUJA NESIBAIKYTI SOVIETŲ

Respublikonų partijos lyderis senatorius Taftas penktadienį Senato posėdyje pareikalavo, kad JAV pagaliau nustotų bijoti Sov. Sąjungos. JAV vyriausybė, planuodama sustabdyti karo veiksmus Korėjoje, negali apsisiti prieš svarytymą, ar įsijungs Sov. Sąjunga į karą, ar ne. Toks dėsimas apsispręsti šio krašto vyriausybė būtų nedavęs galimybių teikti pagalbos Graikijai, stiprinti savo pozicijas Berlyne ir kurti Atlanto pakta.

Senatorius pabrėžė, kad JAV turi eiti vis į kietesnį karą Korėjoje prieš Kinijos komunistus, arba kokia nors forma kapituliuoti prieš juos. Jis pritarė gen. MacArthurui karo taktikai Korėjoje ir pasakė, kad amerikiečių tauta nebus tol vieninga, kol prezidentas neatleis Valst. Departamento sekr. Achesono ir kol Valst. Departamente nebus atsisakyta simpatijų komunistams.

JAPONŲ KATALIKAI REIKIA DEKINGUMĄ GEN. MACARTHURUI

Dėkingi Japonijos katalikai visuomet melsis už gen. MacArthurą, pareiškė arkiv. P. Tatsuo Doi Tokio vienam korespondentui MacArthuro išvykimo išvakarėse. „Aš išreiškiu jausmus kiekvieno kataliko širdies, kada aš dėkoju gen. MacArthurui“ — pasakė arkivyskupas. „Jis davė mums visišką religinę laisvę ir parodė daug rūpestingumo mūsų problemuose. Dėl to mes dabar galime laisvai įnešti savo dalį atstatant taiką Japoniją pagal krikščioniškus principus. Mes visuomet prisiminsime jį savo maldose.“

GOTTWALDAS ROPINASI „KUNIGŲ PRIEAGLIU“

Vatikano radijo pranešimu, Čekoslovakijos komunistai iš komunistinio jaunimo organizacijų pasiuntė 800 jaunųjų į Pragos ir Pressburgo kunigų seminarijas. Jiems valdžia pažadėjo sutrumpinti teologijos mokslą iš 6 metų į 2, baigus kiekvienam duoti automobilį, gerą algą (keturis kartus didesnę už darbininko algą) ir leisti nesilaikyti celibato. Šie naujieji „kunigai“ turės tarnauti ištikimai komunistų partijai ir religinį gyvenimą sprogdinti iš vidaus.

— Irane, netoli Teherano, prie Kaspijos jūros, Pensilvanijos universiteto antropologijos prof. Carleton S. Coon su savo asistentu Louis Dupree, Harvardo universiteto geologijos profesoriumi, dvylikos metų gilumoje surado tris žmogaus skeletus, kurie mokslininkų manymu yra iš pabaigos trečiojo ledo perijodo, maždaug prieš 75,000 metų.

ANEURIN BEVAN Darbo partijos triukšmadaris

Preritą savaitę Anglijos darbo ministeris—Auerin Bevan—sukėlė daug triukšmo, išeidamas iš kabineto ir sukeldamas valdžios krizę. Kitą dieną juo pasekė ir prekybos ministeris H. Wilson. Ministeris Bevan puolė karo biudžetą, kad jis esąs per didelis ir visiškai ant amerikoniško kurpalio užtemptas, kad vyriausybė pasidariusi bejęgė prvesti iki galo socialinę programą. Tačiau ne dėl tų milijardų jis išėjo iš kabineto. Akiniai buvo didžiausias kaltininkas. Iki šiol pacientai akinius gaudavo nemokamai pagal anglų ligonių draudimo planą. Tai numatymas biudžete nebuvo jau naujatyja. Tad kai rusis darbiečių partijos sparnas reikalavo, kad vyriausybė sumokėtų bent pusę už akinius ir dantų taisymą. Vyriausybė nesutiko, ir Bevan išėjo iš kabineto.

Kodėl tie akiniai?

Šis triukšmas dėl akinių prasidėjo visą A. Bevan gyvenimą. Jis yra anglų kasyklų darbininko sūnus. 13 metų palikęs mokyklą, jis dirbo kasyklose, kur blogose sąlygose daug kas sugadina akis. Senojų ištaigioj Anglijoje, kurią valdė aristokratai, buvo daug skurdio ir socialinės neteisybės.

Kai jo partijos draugai buvo nuosakėsi, Bevan ėjo į krautinumus ir užkibo ant sovietinės meškerės. Komunizmas ir Sovietų Sąjunga jam pasidarė idealas, ir jis visom jėgom trimitavo už glaudų bendradarbiavimą su Sovietais ir komunistais. Dėl to buvo išstumtas net iš darbiečių partijos. Karo metu jis buvo uoliausias Churchillio kritikas.

Darbiečiams laimėjus rinkimus, Atlee jį pakvietė į kabineta ir patikėjo raktinę poziciją — darbo ministerija.

Būdamas kraštutinis kairiojo darbiečių sparno atstovas, jis smarkiai puolė konservatorių bei aristokratų, visokiais žodžiais juos koliodamas, kas džentelmeniškoje Anglijoje nepatiko.

Triukšmas aristokratų klube

Tačiau ir jam buvo malonūs aristokratų klubai pavakaroti. Veną kartą White klube poną ministerį užpuolė aristokratas Fox Strangways, kurio giminė prieš pusantro šimto metų įsirašė į Anglijos politikų knygas. Šis aristokratas antrame pasauliniame kare buvo sužeistas ir patekęs į nelaisvę. Sugrįžęs į Angliją, jam baisiai įkyrėjo Bevano šnektos ir jo įžulimas. Išgirdęs, kad White klube lankysis Bevan, jis specialiai atėjo, prisitaikęs spyrė ministeriui ir — dingo.

Atlee su Bevan turėjo taip pat nemažų sunkumų, tačiau jis buvo reikalingas, nes jis buvo vienas iš tų, kurie kelia riaušes. Buvo manyta, kad darbininkai nestreikuos, bet jie, komunistų suaugti, streikavo. Jo draugiškumas Sovietams taip pat buvo reikalingas, nes valdžia irgi ieškojo bičiulystės su Sov. Sąjunga.

Dabar politikų būres palietė kiti vėjai, kurie nerodo jokios draugystės Sovietų Sąjungai. Reikia apsispręsti, kurio vėju plaukti: Rytų ar Vakarų. Anglija dažnai neapsprendžia, katras vėjas pelningesnis. O gal visai išjungti būres ir paplūduoti tarp tų vėjų, bet ir tada nieko gero nesulauksi. Bevano pasitraukimas gali turėti didelę įtakos Anglų politikai, griežčiau pasukant būres stiprėjančiam Vakarų vėjui.

Dainininkė V. Davis, koncertuodama Aliaskos eskimams, apsirengė ir eskimišku apdaru. Ji surusė eskimams 12 koncertų.

RUSINAMA ESTLIJA

Talino radijo siųstuvas iš Estijos praneša apie įkurtus kraštie kolchozus. Jų dauguma turi rusiškų vardus ir juose gyvena tik rusai. Iki 1944 m. Estijoje buvo tik nedidelė švedų mažuma, kuri gyveno daugiausia Worms saloje. Dabar toje saloje įkursta tarptautinis kolchozas, kur vyrauja taip pat atvežti rusai. Kolchozui vadovauja rusas Ivanson. Įstaigose ir mokyklose kalbama tik rusiškai.

MAZINA MĖSOS DAVINĮ

Berlynas. — Okupaciniai Sovietų valdininkai paskelbė, kad sovietinėje Vokietijos zonoje sumažinamas gyventojams mėsos davynys. Ligi šiol buvo duodama į mėnesį 20 dienų mėsos, o likusiomis žuvies arba kiaušinių. Nuo šio laiko bus duodama tik 15 dienų mėsos, o 10 dienų žuvies ir 5 dienas kiaušinių.

Grįžtančios į šiaurę laukinės žąsys North Dakotos laukuose. Šiais metais čia pasirodė dar ligi šiol nematyta jų daugybė.

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY FRANCISCAN FATHERS

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917 authorized on July 12, 1918. Application for reentry pending at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Domestic once per week yearly	\$3.00	Vieną kartą savaitėje metams	\$3.00
Foreign yearly	\$5.50	Užsieny metams	\$5.50
Foreign once per week yearly	\$3.50	Užsieny 1 kartą savaitėje metams	\$3.50

417 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV. 8-7012
366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 8-2680

SVIESTAS AR PATRANKOS

Kai Hitleris dar buvo gyvas ir didžiuliu balsu griaudė visoje Vokietijoje, jis mėgdavo girtis: sviesto mes turime mažai, bet užtat blizga mūsų patrankų vamzdžiai. Jie, žinoma, ne tikrai blizgėjo, bet ir saudė, kol sušaudė visą Vokietiją ir didžiąją dalį Europos. Dabar ji neturi pakankamai nei sviesto nei patrankų ir dairois, kur jų galėtų gauti.

Akys visą laiką nukreiptos į Ameriką. Tuoju po karo buvo daugiau prašoma duonos ir sviesto, kurį per Atlantą gabeno Marshallo planas. Jis turėjo sotinti išalkusius žmones, kad jie mažiau sotintųsi komunizmu. Bet, pasirodė, vienu tik sviestu bolševikinės gerklės negali užtepti: reikia ir patrankų. Jas tada ėmė blizginti Atlanto paktas. Ir čia pasidarė maišatis: abiejų dalykų pakankamai turėti negali, o ką pasirinkti — nuomonės išsiskiria.

Šis nuomonių skirtumas ėmė ir susigryno Britanijos liūtą. Valgyti jis geidžia ir gintis nori, bet kaip tai padaryti, neišmano: veržti stipriau diržą ir gamintis daugiau ginklų, ar tepti daugiau ant duonos ir drebėti, kad Kremliaus bomba nepribaigtų imperijos?

Darbo ministeriui Aneurin Bevan pasirodė tikresnis esąs antras kelias: pirmiausia būti sotiems. Jis pareikalavo mažinti ginklavinimo išlaidas ir, užuot dėjus šovinius į patrankas, daugiau įdėti darbininkams į burną ir dar parūpinti dirbtinius dantis bei akinius, kad geriau galėtų kramtyti ir matyti, ką kramto. Kitais žodžiais, jis reikalavo daugiau skirti pinigų Anglijos socialistinei programai vykdyti. Tikrai susocialistinta Anglija, jo nuomone, tegali būti "vienintelė žmonių išsigelbėjimo viltimi". Vadinasi, tokios valstybės nei bolševizmas savo patrankomis neįveiktų. Jos suklumtų į sviestą.

Kad ne visi tam patikėjo ir pritarė, tai Aneurin Bevan su dviem savo bičiuliais pasitaukė iš ministerių kabineto, sukėlęs tokią vyriausybės krizę, kurios Britanija neturėjo jau 20 metų. Vėžiu sergąs premjeras Attlee pro tą krizę šiaip taip pralindo, bet klausimas ir toliau liko opus: ką duoti žmonėms — socialistinę ar karinę programą?

Nėra abejonės, kad Aneurin Bevan yra teisus, kai jis tvirtina, kad žmonės pirmiausia turi būti sotūs ir darbininkai aprūpinti. Deja, sotumas ir saugumas ne visada sutampa, o ypač mūsų laikais. Bolševikai tikrai yra nesotūs, bet iki pakušio ginkluoti tam, kad paskui būtų sotūs, kaip rojuje. Stalinas pirmiausia tam ir kala ginklus ir kitus verčia patrankomis apsirūpinti. O patrankos mažina duoną. Susidaro užburtas ratas, iš kurio galima išeiti tikta suglaudus visas jėgas. Amerikos ir Anglijos ištekliai yra tokie dideli, kad sujungtos jėgos ir sutarimas gali parūpinti abi peilemonas bolševikiniam imperializmui įveikti: ir žmones pasotinti ir jų laisvę apginti.

Vergai iš Pabaltijo

PASTATĖ RAUDONĄJĮ GIBRALTARĄ

Prie pat Albanijos krantų, priešais Italijos "bato" užkulnį ir pačiame jėime į Valonos įlanką yra mažai težnoma Saseno sala. Ši sala yra vos septynių kvadratinųjų kilometrų ploto ir beveik be augmenijos. Didžioji jos dalis yra grynos uolos, kurios ligi 300 metrų aukščio staciai kaip siena kyla iš jūros. Viso salos gyvenimo centras yra Valonos miestelis, kuris turi 9.000 gyventojų ir nuo turkų valdymo laikų žinomas savo orientaliais sodais, graškiais minaretais bei puikiais rūmais.

Dėl savo geografinės padėties Saseno sala turi didelę strateginę reikšmę. Ji, dominuodama jėimaj, Valonos įlanką, yra taip pat vos 70 kilometrų nuo Italijos krantų ir iš jos raketiniais ginklais gali būti pasiekiamas italų laivyno bazė Tarante, o, gal būt, ilgainiui net ir anglių Malta bei Kipras. Be to, ši sala gali būti nesunkiai ir apginta. Status ir ligi 2.000 metrų aukščio kalnai gali būti sekmingai ginami net ir negausių pajėgų. O pulti ją dar kliudo ir kitos gamtinės kliūtys. Šiauriniame įlankos gale Adrijos jūros pakraščiu tęsiasi ilgas 10-15 kilometrų pločio pelkių ruožas. Tada invazija į salą beveik neįmanoma, arba būtų bent labai sunki.

Neabejotina, jog Sovietai, siekdami po praėjusio karo išeiti į Viduržemio jūrą ir joje įsitvirtinti, kad ateityje iš čia galėtų tęsti savo naujų kraštų pavergimo žygį, iš anksto atkreipė dėmesį į Saseno salą. Ją tad įsakytas Enver Hoda, dabartinis komunistinės Albanijos "prezidentas", su savo partizanais užėmė šią nuo 1920 m. italų valdytą salą ir "prijungė" prie Albanijos, kas praktiškai reiškė, kad ji patenka į Sovietų rankas. O gavę į savo rankas, Sovietai jau pasirūpino čia reikiamai ir įsitvirtinti, paversdami Saseną tikru rytinės Viduržemio jūros Gibraltaru. Dabartinėse Saseno kareivinėse lengvai gali sutilti su visu moderniu apginklavimu ir reikiamomis atsargomis kele-

tas pulkų kariuomenės. Taip pat po kalnais čia yra išrausti ir požemiai, kuriuose būsią galima atsispirti net ir prieš atominį bombardavimą.

Darbo vergai stato sovietinį Gibraltarą

Pradžioje dar labai neskubėję, Sovietai ypač suskato Sasene tvirtintis po 1948 m., kai Tuto "herezija" jiems atėmė Jugoslavijos pakrantes, ypač puikią Pola laivyno atramos bazę. Tų metų liepos mėnesį čia pasirodė gausūs būrys sovietų karininkų bei inžinierių, lydimų civilių, kurie pasirodė esą jį jų rankas patekę vokiečių specialistai, savo laiku statę vokiečių vakarų įtvirtinimo liniją. Valonoj tuoju buvo užimti visi geresni butai ir MVD komisija dalį gyventojų iškėlė, o likusiems uždraudė be specialaus leidimo išeiti iš miesto.

Kai tik šis pasirodymas buvo baigtas, čia pradėjo plaukti Sovietų laivai su medžiagom ir darbininkais, kurie buvo apgyvendinti greitomis už miesto pastatytose ir ginkluotose enkadistų saugomose barakuose. Kaip vėliau paaiškėjo, tie darbininkai buvo Sovietų koncentracijos stovyklų kaliniai, daugiausia pabaltiečiai. Prie jų dar buvo prijungti 40 kilometrų ruožo Albanijos jūros pakraščiu gyventojai, tarp kurių buvo net berniukai po 12 metų, mergaitės po 13 metų ir kai kurie asmenys iš senelių prieglaudos. Labai menkai maitinami šie visi darbo vergai, dirbdami trim pamainom po 10-12 valandų į parą, ir pastatė šią Sovietų tvirtovę, kuri jau visai baigiamą.

Patrankų vamzdžiai pasišauks "ežys"

Su vokiečių specialistų pagalba Saseno salą Sovietai yra paverę tikru "ežiu". Iš uolos iškaltų lizdų čia visur kyšo sunkiųjų patrankų ir torpedų baterijos ir priešlėktuviniai pabūklai. Be to, įtvirtinimų sistema pratęsta ir į sausumą. Karakurumo kalnuose, kaip ir Sasene, įrengta uolose šimtai lizdų sunkiesiems ginklams. Šiau-

rinėje pelkių srity yra įrengta šimtai dirbtinių salų, aprūpintų sunkiaisiais kulkosvaidžiais ir lengva artilerija, pritaikyta ir žemės gynybai ir lėktuvams naikinti. Kanina kalnuose įrengtas radaro tinklas. Prie Valonos, Dukatiitules ir Sušiza įrengti aerodromai su požeminiais angarais ir kuro sandėliais. Pačioj Valonos įrankoj yra įrengta jūrų pavidurinių laivų bazė, kurioje jau ir tų laivų ešas ne mažas skaičius. Tiems

laivams nuo puolimo pasislėpti pakrančių uolose taip pat išrausti urvai, kuriuose jų gali sutilti 50-60.

Pavojus Vakarams

Šis sovietinis Gibraltaras, kurį jie galėjo įsirengti tik dėl Vakarų neapdairumo ir Sovietų klatingumo neįvertinimo, dabar Vakarams yra tapęs ne tik raktimi pašonė, bet ir raktų pavojumi. Ką vienį čia esą Sovietų povandeniniai lai-

vai reiskia, galima suprasti iš to, kad vokiečiai tik su 60 kovų paruoštų povandeninių laivų 1939 m. pradėjo karą. Jau kokie 30 Sovietų povandeninių laivų galėtų nutraukti susisiekimą Viduržemio jūra, kas reikštų Vakarų atkirtimą nuo Art. Rytų naftos. Kiek Vakarai įvertina Viduržemio jūrų pavojų, rodo visi plataus masto laivyno ir aviacijos manevrai, kurie vis sukasi apie Italijos pakrantes. Viena silpna sovietinio Gibraltaro pusė, kad Sovietai neturi su juo tiesioginio susisiekinimo ir jį daugiausia aprūpina panašus oro tiltas, koks buvo amerikiečių Berlyno blokadoms metu. Uždarus, karo metu, Sovietų laivams Viduržemio jūrą, šis Gibraltaras būtų kiek susilpnintas. Bet ir tokiu atveju Vakarams šis neapdairumas dar gali skaudžiai atsiliepti.

PRADEdami ORGANIZUOTI LIETUVIAI VAIKAI

Amerikos Lietuvių R. K. Federacija paskutiniuose savo suvažiavimuose bei kongresuose yra svarsčiusi reikalingumą naujos vaikų organizacijos. Prieita išvados, kad aiškiai katalikiška ir aiškiai lietuviška organizacija mūsų mažiesiems yra būtina reikalinga.

Šį klausimą svarstė ir Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės Sąjunga, kuri nedvejodama pasisakė už tokios organizacijos steigimą.

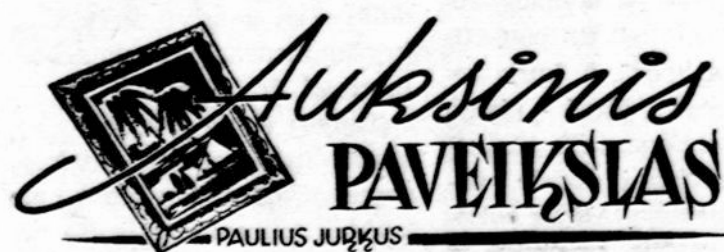
Federacija ir Kunigų Vienybės pavedė šios naujos vaikų organizacijos steigimą Amerikos Ateitininkų Sąjungai, kuri reikalą apsvačius nutarė imtis darbo. Ji paruošė laikiną statutą ir organizacijai steigti bei vadovauti pakvietė kun. Kazį Mažutį, kuriam duoti tuo reikalu visai įgaliojimai. Jau sudaryta centro valdyba ir atsakomos komisijos programoms paruošti.

Lietuvių visuomenė Amerikoje sielojasi šiandien lietuvių išlaikymu išeiviuose. Visi supranta, kad lietuvių išlaikymo darbą būtina pradėti nuo vaikų. Tas darbas turi būti planingas ir organizuotas. Štai į talką ateina nauja aiškiai katalikiška, bet taip pat aiškiai lietuviška organizacija mūsų vaikams, "Jaunučiai".

"Jaunučių" sąjungos užgimimas yra mums didelis džiaugsmas, bet ir — uždavinys, naujas darbas. Ateitininkija visada buvo jautri tautos reikalams.

Zaisdami ant Mystic upės kranto, netoli Somerville, Mass., keturi berniukai įsivaizdavo, kad jų pagaliai yra laiveliai, ir pradėjo lenktyniuoti. Zaidimo metu trijų metų John Fedeles įkrito į upę ir, bejėgiškai jo draugams žiūrint, prigirė. Gaisrininkai išgriebe iš upės jau tik vaiko lavoną.

PAULIUS JUOŽAS

Aleksandrovičius, o visi kiti vakarai dažniausiai buvo praleisti mūsų mieloje draugystėje, kur p. Zigmantas užėmė vis daugiau ir daugiau vietos. Zigmantas staiga pirkto malūną. Negalėjo pakęsti, kad jų kaimynystoje griuva, niekieno nenaudojamas. Neturėdamas pakankamai pinigų, Zigmantas pardavė mišką — zaliesę. Tuo pasidarė daug triukšmo ir reikalų, į kuriuos ir aš buvau įtrauktas. Miškas buvo istorinis. Kažkokie p. Zigmanto prosenuliai šitame miške buvo sumušę priešus. Didysis hetmonas ar valstybės kancleris, kas gi tai gali žinoti, nes tie laikai be galo senai, padovanėjo šį mišką jų giminei. Žinoma, vaikų vaikai, kaip bejanydami, juo didžiavosi, laikė šventenybę, prieš jį ir kiti bajorai galvas lenkė. Metų metai praėjo, bet niekas nedrįso net kirvio į šią girią neštis, o dabar p. Zigmantas niekam nesakęs, net su klebonu gerai nepasitaręs, ėmė ir pardavė.

Tai man be galo patiko! Laisvas ir savarankus! Visą bajoriją kaip širšės pajudino. Dėdė, kiek supratau, taip pat buvo nepatenkintas, bet to neparodė. Po to, kai jiedu pasikalbėjo atskirai, jis visai perėjo į jo pusę. Tuo pačiu reikėjo tikėtis, kad ir kiti nutilis burnas ausinė. Bet čia netikėtai visa ugnimi prapliupo senutė p. Stankevičienė. Ponui Zigmantui būtinai reikėjo gerų santykių su ja, nes visi reikalai vedė į paveldėjimą. Pats eiti nedrįso, nes vieną kartą buvo nepriimtas. Tada dėdė su užsidedimu pradėjo suklipti šias girtas. Kelis kartu nuvažiavo pas ją. Vieną kartą dėdė pasiėmė ir mane. Kelionėje jis neturėjo laiko nuveikti kalbą, kad man buvo aišku, jog turiu kuo draugiškiausiai laikytis p. Zigmanto atžvilgiu, nes tai galį viską nulemti. Nuvažiavus dėdė surado būtinų reikalų kuo pas ūkvedį, ir mes pasilikome vienos su p. Stankevičiene. Ji manę tuoj paklausė, ar aš sutinkanti su tokiu Zigmanto elgesiu.

— Taip! — atsakiau nesvyrudama, pagauta savotiško džiaugsmo.

Ji valandėlę nutilo, pažiūrėjo į mane, ir per jos raukšles perbėgo šypsena, kaip saulės spindulys per rudeninį dangų.

— Ir aš nepyktu, bet kodėl manęs neatsiklausė šis vaikas.

— Jus mylėdamas ir gerbdamas, nenorėdamas trukdyti. Jis nori turėti šviesią ateitį prieš save.

— Kokia tu gera, Anna, — kalbėjo senutė susijaudinusi, tokiu virpančiu vaikišku balsu, — seniai pastebėjau, kad tavo siela graži ir tyra. Tavo kiekvienas žodis šventas. Ir dabar paprasčiau, kad tu atvažiuotum ir pasakytum taip ar ne!

Po to lankėmės su dėde p. Zigmanto dvare, kur buvo daug svečių. Tie patys, kurie prieš savaitę galando iltis, kad galėtų jį sudraskyti, dabar, didžiausio džiaugsmo apimti, šokinėjo aplink jį ir gyrė. Juokiams iš jų. Per visą vakarą mudu su p. Zigmantu dar labiau suartėjome.

Po šių įvykių mūsų salone įsijiebė dar kita nuotaka, kuri mūsų vakarus padarė dar šiltesniais ir malonesniais. Jaučiausi lyg karalaitę, kurią nykštukai išvedė į tūlimą šiaurę. Pradžioje ši karalaitė buvo nuliūdusi, bet, pamatęs vakaro ugnį, nudžiugo ir pamėgo visus kambarius, kur lankėsi jos artimieji žmonės. Jos džiaugsmas virsdavo ištisa laimės daina, nes ji netikėjo, kad šie sapnų žmonės galėtų gyventi tikrą gyvenimą. O jie buvo kartu su karalaitė, su manim.

ATEJO Kalėdos. Išpuošiau kambarius, parengiau stalią, kad būtų jauku visiems svečiams, svarbiausia Zigmantui. Tuo metu apie jį dažnai galvoju.

Po bendrų kūčių, kurias pavalgėme kartu su visais klebonijoms tarnautojais, vidurnaktįje buvo Bernelių mišios. Sėdėjau minkštame aksominiam suole. Bažnyčioje degė tūkstančiai žvakelių, skambėjo varpeliai, smilko smilkytuvai ir visa visa kvėpėjo. Šiame džiaugsmo pagavime prisiminiau namus ir tėvą. Ir man riedėjo ašaros. Kam šitas puošnus suolas? Kam šitos maldaknygės? Iš jų niekas nesimeldžia, — tik dėl akių bajorija sklaido!

Šitokią naktį, kai vykdavome į bažnyčią, taip skaidriai žibėdavo dangus. Didelė šventa tyla supo laukus, kalvas ir beržynus. Joks kiškelis nedrįso įslįsti iš purnies ir sušibauti, tik kartais upės ledas sprogdavo ir naktį nuaidėdavo. Bažnyčioje virpėdami, didelio šviesumo

pagauti, laukdavom, kol sušis vargonai. Tada išsiverždavo tokia giesmė, kuri tikrai pasiekė Betliejus tvartelę. Ir verkė ir džiaugėsi žmonės, giedodami žemaitiškai.

Bet tuo metu, sėdint aksominiam suole su visais kilmingaisiais, man riedėjo skausmo ašaros. Kažkodėl prisiminė tėvo senutė, kuri bažnyčioje klūpodavo ant nuogų akmenų, nes neturėjo pinigų nusipirkti suolui. O aš svetimoje žemėje, išsipuošusi, išsikvėpinusi, sėdžiu aukštai visų gerbiama ir verkiu. Dievas toli šioms išpuikusioms širdims, o aš Jį taip gyvai jausdavau mūsų parapijos bažnyčioje.

Pasibaigus pamaldom, parbėgau namo ir pasislėpiau, kad savo vienuomei sulaukčiau ryto. Jaučiau, kad visas namelis, kurį staciau ir puošiau vakaro nuotairom, draugijom, yra netvirtas ir nesaugus. Jis neišsitarė aklinai, ir ilgesys įsiliaužė į jį ir uždegė viską naikinančia ugnimi.

Rytojaus diena nešė saulę ir nepatirtą džiaugsmą. Vakarykšti pergyvenimai blėso, tolyn traukėsi namai, ir mane užliejo saulėtis spindinti nuotaka. Per sodą tartum angelas būtų skridęs ir medžius nubarstęs šventu Kalėdų sniegu. Jie stovėjo ramūs, nedrįsdami pajudinti šakų, kad sniegas nepultų ir nesužudytų. Saulė žaidė šakose, spinduliais nušviesdama žiemos perlus.

Tuo metu išsilgiau meilės. Mano jaunystė troško jos, artimų ir stiprių rankų, namų. Jaučiausi, kad jos dar neturiu, o ji buvo arti.

Į kleboniją prigūžėjo daug svečių. Buvo ir p. Zigmantas. Kai visi pradėjo ginčytis apie politiką, jis pasiūlė pasivažinėti rogėmis. Draugija atsisakė, nes dar daug vizitų buvo prieš akis. Išlėkėme vienu du su Zigmantu, palikę namuose vežiką.

Aikštės ir gatvės aidėjo rogių skambučiais. Rodos, visas miestas skrido nerūpestingas, džiaugėsi gatvių ir stogų baltumu ir savo nuotais skambino varpeliais.

Skverbėmės į užkampio gatvės, kad būtų laisviau, ir lėkėm, lėkėm. Norėjom visa pamatyti, išpuoštus langus, namus ir parkus. Dažnai mus pralenkdavo rogės, prigrūvusios jaunimo. Jis šaukė mums ir sveikino, mėtydami kepure, nors jų tarpe nebuvo nė vieno pažįstamo.

Kūrybos PRIEDAS

KELKITE, SŪNAČIAI DOBILAČIAI

K. V. BANAIČIO ketvirtam liaudies dainų sąsiuvinui pasirodžius

IZ. VASILJUNAS

Visi, turbūt, atsimename 1938 metais išėjusį Tautosakos penktąjį tomą, kurį parengė, tvarkė ir redagavo gili muzikė, nenuilstama Tautosakos Archyvo muzikinio skyriaus darbuotoja ir vedėja Jadė Čiurlionytė, mūsų genialaus muziko ir dailininko sesuo. Šis rinkinys bene vienas reikšmingiausių mūsų folkloristikos istorijoje. Aprūpintas plačia Čiurlionytės studija, jis apima pačias būdingiausias visos Lietuvos liaudies melodijas. Šito rinkinio vertė padidėja dar ir dėlto, kad visos jos trys šimtai penkiolikos melodijų gabios muzikės atrinktos iš daugybės Tautosakos Archyve sukrautos medžiagos, daugiau kaip penkiolikos tūkstančių ranka ar fonografu užrašytų melodijų. Vargu ar būtų galima dar didesnė atranka. Nėra tad abejonės, kad šių melodijų meninė vertė pati aukščiausia, kokia tik gali būti mūsų liaudies melodijose. Užtenka įsigilinti į paprasčiausią ten patalpintą piemenų reliavimą, kad įsitikintume, jo giliu meniškumu, jo galimybė būti puikiausia tema simfonijai ar simfoninei poemai.

Prof. Kazys Viktoras Banaičius, vienas mūsų žymiausių dabarties kompozitorių, beveik visas šias dainas parengė įvairiems chorams, suteikdamas joms puikų, stilingą, aukštai menišką harmoninį rūbą. Šiuo metu kaip tik prasidėjo kompozitoriaus harmonizuotų dainų leidimo fazė. „Klumbijos Lietuvoje“ antrame numeryje apžvelgėme šių dainų trečiąjį sąsiuvinį, išleistą Dr. Biežio iš Čikagos. Dabar štai pasirodė ketvirtas sąsiuvinys. Laikome sau malonia pareiga atžymėti šio sąsiuvinio išleidimą, kaip nemažą laimėjimą sunkioje kovoje už mūsų kultūrą. Manau, kiekvienas mylis lietuvių dainą lygiai džiaugsis, galįs įsigyti spausdintą rinkinį, kurio melodijomis galės praturtinti chorų repertuarus bei pasisemti naujo muzikinio peno.

Ketvirtasis sąsiuvinys apima penkioliką dainų. Iki šiol autorius kiekvieno sąsiuvinio pradžioje duoda dainą, kuri tiesiogiai ar bent alegoriškai rišasi su mūsų tremties padėtimi. Šitas sąsiuvinys prasideda daina, kurios pirmieji žodžiai skatina žygiui. Tokiu žygiu šandien gali būti kiekvienas kultūrinis darbas, kiekviena kultūrinė pastanga.

Tėvelis po dvarą vaikščio-
damas,
Vyriausius sūnelius
budindamas:
Kelkite, sūnačiai,
dobilačiai,
Bainokit žirgelius
kuo greičiausiai.

Pirmasis šios dainos motyvas yra išlaikytas unisonu, kas jam duoda pakeltos, ryžtingos nuotaikos. Visa daina senobinėje miksolaidinėje tonacijoje pilnas nerimo, lūkesčių. Autoriaus duota antram posmiui skirtinga harmonizacija reikalauja vyrų keturbalsio choro. Šviežios diatoninės harmonijos gražiai išsilies po unisono.

„Tamsiai naktelių“ miksolaidinė piemenų daina, puiki savo primityviais sutartinčių sinkopiniais ritmais. Taip pat daina grikius raunant, išlaikyta miksolaidinėje tonacijoje, nepaprastai puiki savo primityviais motyvais, savo beveik recituojamu charakteriu. Tai viena seniausių lyčių, aptinkamų mūsų dainose. Šalia savo primityvumo ji giliai meniška. Kiekvienas jos keturių motyvų savarankus, nežiūrint jų panašumo, ir ypatingai gražus pasikartojimas. Jai duotos harmonijos, nepaprastos savo išradimu, suteikia jai reikiamo išsiverimo monotoniskumo charakterį.

Panaši savo archaizmu rūgiapiūtės daina „Pabėk, bareli“. Jos melodija turtinga giliai išraiška. Labai įdomi čia dori tonacijos struktūra. Šitos senobinės darbo dienos keturi posmai duoda progos autoriui sudaryti išsistojusią, pilną gilią mistinę nuotaiką. Šioklos dainos — tai mūsų žilos senovės šedevrai! Jas turėtume labai branginti ir dažniau savo choruose dainuoti.

Savo muzikine lytimi labai įdomi „Prieš kalną beržai“ jaunimo pajūrio daina, kur jungiasi jonišė su eolinė tonacijos. Kita pajūrio daina „Vai turiu tauri“ paprastutė savo trumpu jonišku motyvu, pasižymi jaunatvišku judrumu. Autoriaus čia duotos harmonijos turi tam tikrų aštrumų puikiai pabrėžiančių dainos linksnų pobūdį.

Žymią vietą šiame sąsiuvinyje užima našlaitinės dainos. Eolinė „Užia žeria“ daina, paimta iš J. Talat - Kelpės rinkinio, ekspresyvi, plačiais dainuojamaisiais motyvais, įdomi rimtu šėsių ketvirtųjų ritmu. Jos harmonija prasideda intymiu dvibalsiu; vėliau išsiskaido į platią keturbalsį, kurio bėgyje randame labai gražių skambesius. „Neturiu aš namelių“, eolinė našlaitinė daina, švelni savo paprastu motyvu. Ji harmonizuota per tris posmus. Prasideda pilna keturbalsė harmonija su melodija soprane. Antrame posme melodiškai pradeda bosai, moterų balsams tylutėliai pritariant išretintais žodžiais. Trečiame posme pagrindinį motyvą veda tenorai. Užbaigiama pirmuoju harmonizacijos posmu. Gaunasi ištisinis Da Capo veiklas. Moduliaciniu charakteriu pasižymi „Da pašilėję“ našlaitinė daina. Jos harmonizacija dviposminė.

Skundo daina „Tu šermukšnėli“ neabejotinai priklauso senesnės lyties su aiškia vėlesnio minoro įtaka. Jos harmonijoje randame įdomų užtaigimą mažoriniu akordu. Prie skundo dainų priskirtina ir „Kad užtemo“ daina, išlaikyta vėlesnėje minorinėje tonacijoje. Panašaus tipo yra vestuvinė atsisveikinimo daina „Žirgeliai sukinkyti“.

Linksma, išgėrimo daina

„Mano brolis bagotyrus“ kompozitoriaus sumanias sujungta su pastoraliniu charakteriu. „Du brolieliai keliu ejo“ jaunimo daina, įdomi miksolaidinės tonacijos liekanomis, kurios labai ryškiai joje jaučiamos. Jos harmonizacija lengva, žaisminga. Kiek masyvesnė paskutinė „Oi jo jau“ jaunimo daina. Ji gyva, linksma, smagi. Nepaprastai puikiai padaryta. Jos antras harmonizacijos posmas įdomiai išplestas imitacijomis.

Visų čia tilpusių dainų harmonizacija pasižymi nepaprastu meniškumu. Savo charakteriu ji griežtai diatoninė, išrutičiuota iš atitinkamos dainos pobūdžio, nesilaikanti trafaretinio keturbalsio, bet laisvai, spalvingai pasirenkanti atskirus balsus bei juos dauginanti. Savo sąskambiais labai originali, vietomis priartėjanti prie impresionistinių spalvų. Mūsų liaudies dainos harmonizacijos istorijoje visai nauja.

Džiugu, kad prof. Banaičio harmonizuotos dainos, kurių jis turi išstojus kildus, vis daugiau pasirodo viešumon. Šį kartą išleidimo nuopelnas tenka nenuilstamam mūsų kultūros kelėjui, Bostono Instituto pirmininkui, msgr. P. M. JURUI. Kaip teko sužinoti, jis pasiryžęs išleisti net penkis — šešis prof. Banaičio sąsiuvinus. Tikrai džiugu apie tai girdėti.

Mūsų labiausiai apleistame kultūros bare, privačių aukų pastangomis, pasidaro puiki gaidžių leidimo pradžia, kuri sukelia viltį, kad šis sunkus ir taip reikalingas darbas netik nesusost, bet išsivystys į platų ir nuolatinį leidimą, pereinantį iš liaudies dainos prie mūsų individualios kūrybos, kuri žiauriai duka sukurta privačiuose kompozitorių lentynuose, negalėdama išvysti dienos šviesos.

Popayan, Columbia.

DOMĖJIMASIS LIETUVIŠKA KNYGA NERA MIRĖS

Prieš kurį laiką Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje „Gabijs“ suorganizavo „Knygos Bičiulių Klubą“, kurio nariai, įmokę penkių dolerių metinį mokesį, gauna knygų daugiau kaip aštuonių dolerių vertės. Pirmajame plane Knygos Bičiulių Klubui nariams numatyta šių rašytojų knygos: Juozo Krumino, Jurgio Savickio, Jurgio Jankaus, Nelės Mazalaitės ir Liudo Dovydeno. Į Knygos Bičiulių Klubą kvietimą atsiliepė jau keli šimtai lietuviškos knygos mylėtojų ir užsirašė nariais, tuo palengvindami leidyklai atlikti užsąmą darbą.

Atsiliepimai apie Knygos Bičiulių Klubą liudija lietuviškosios visuomenės pritarimą ir domėjimąsi lietuviška knyga. „Knygos Bičiulių Klubas“, pasižyjęs duoti mūsų skaitančiai visuomenei lietuviškų knygų, yra suplanavęs naudingą ir reikmingą darbą, rašo Stasys Barzdukas. „Todėl iš širdies pasirinkti už įmokėtą mokesį arba įsigyti žymiai papiginta knygos šviesių mums taurios lietuviškos dvasios spinduliais

SOVIETINIS TRIUKAS

Prieš kurį laiką sovietų spauda paskelbė, kad garsusis Rafaelio paveikslas „Alba Madona“ kabas vienoje Leningrado galerijoje (Hermitage). Tas sukėlė nemažą susidomėjimą ir net susijaudinimo meno istorikų sluogsnuose, nes tas pats paveikslas yra Washingtono Nacionalinėje Meno Galerijoje. Jis yra pirkas iš Sovietų vyriausybės 1931 metais. Prisiminti visokius „šmugelius“, kai už originalus parduodamos kopijos, ir tą triukšmingą istoriją Belgijoje, kai po šito karo buvo išaiškintas vienas toks fabrikas

dolerių. Tai yra pats brangiausias paveikslas, kurį bet kada išigijo privatus žmogus. Tačiau tai buvo tik Andrew W. Mellon „sporto“ pradžia. Sovietai, suvokę dolerių kvapą, kėlė iš galerijos daugiau paveikslų ir juos pardavė. A. W. Mellon nupirko iš viso 33 paveikslius ir sumokėjo 19 milijonų dolerių. Vėliau šis turtuolis pasidarė labdarys ir šią „kuklūtę“ dovaną padovanojo Washingtono Nacionalinei galerijai.

Kada doriai nukabino paveikslus iš meno galerijų, kada iš viso meno sluogsnuose šnarėjo milijonai, neatsilikio ir

MEDŽIOJA DOLERIUS

Labai suprantama, kad Sovietai turėjo ištieti propagandos maršką ir paveikslų pardavimą paslėpti, nes visur jie trimitavo, kaip jie globoja visus dailininkus ir kokių pinigų pila menui. —Paveikslų pradingimas būtų sukėlęs nusiminimą Sovietų menininkų tarpe. Tačiau krizė tuomet lauzė Sovietų Sąjungos šonus. Iš visų kasų ir bankų buvo pradingęs dolerių kvapas. O šnipai ir visi propagandistai užsienyje buvo tokie nesuipratę, kad į rublį nė žiūrėti nenorėjo. Jūs pajudino tik dolerių pluoštai. Reikėjo

paveikslius, pardavinėjamus už svetimą valiutą.

Tačiau nereikia manyti, kad sovietai būtų pasidarę tokias kopijas, kad jas meno pirkliams už originalą parduotų. Tai buvo per sunkus „sportas“, o dolerių alks buvo didelis, todėl ir iškraustė paveikslius. Dabar jie išdriso pakabinti kuklias kopijas ir paskelbti visiems, kad tai originalai, nes žino — niekas neateis į jų „dvarą“ ir nepatikrins.

RAFAELIO MADONOS KELIAS IKI WASHINGTONO

Minėtą „Alba Madoną“ Rafaelis nupiešė 1510 metais Romoje ir ji buvo pakabinta vieno vienuolyno altoriuje, Neapolyje. Išgaldėjus ispanams, paveikslas atsidūrė pas kunigaikštį Albą. Pagal jo pavardę pavadinatas ir paveikslas „Alba Madona“. Iš ten jis pateko į karaliaus kolekciją. 1654 metais, nužudžius karalių Karolį, visa kolekcija buvo parduota Londono bankininkui Jabachui. Už šią Rafaelio paveikslą jis sumokėjo tik 150 svarų. Anglijoje paveikslas perėjo per dviejų turtuolių kolekcijas. 1772 metais Rusijos imperatorė Katarina Didžioji, Anglijoje pirkė 400 senų meistrų darbų ir už kiekvieną sumokėjo 1000 lirų (1 lira — 1 sidabro svaras, senasis prancūzų pinigais). Jie visi buvo pakabinti Hermitage galerijoje. Iš ten Sovietai, vargo prispirti, iškraustė ir slapta pardavė Mellonui, kuris paveikslą padovanojo Washingtono Nacionalinei Meno galerijai.

A. Džingėnas

KULTŪRINĖ KRONIKA

Kilnojamoji paroda Australijoje

Australijoje apsigyvenusieji tremtiniai surengė kilnojamojo meno parodą, kurioje dalyvauja 11 tautų, jų tarpe ir lietuviai. Paroda jau buvo Canberroje ir neseniai atsikėlė į Sidnėjį.

Šitoje parodoje Pabaltijo tautos savo eksponatus yra išdėsčiusios pagrečiui. Jie išsiskiria iš kitų tautų savo skoningu sutvarkymu bei atrinkimu. Lietuvių skyriuje didžiausio dėmesio susilaukia tautos dailė. Ten išstatyti lietuviškų kryžių modeliai, rankdarbiai, tautiniai drabužiai.

Tapyba šitoje parodoje nestipri. Jury komisija, atrinkdama paveikslius, paliko apie trečdali tokių darbų, kurie neturėjo patekti į parodą. Grafiška lenkia tapybą ir išsiskiria iš kitų tautų savo individualybe. (Grafiškos darbų išstatė Ratas, Vaicaitis, Salkauskas, Simkūnas).

Lietuviškame skyriuje nuolat budi pats mūsų lietuviškojo skyriaus organizatorius dail. Bistrickas, kuris žiūrovams suteikia paaiškinimų.

• Dail. Pranas Lapė, kuris dabar gyvena New Yorko centre ir piešia amerikiečių firmos knygų viršelius, žada vykti atostogų į Švediją, kur jam dar esančios skolingos kelios knygų leidyklos.

• V. Adamkevičius, „Gabijs“ leidžiamos „Prozos“ vienas iš autorių, neseniai buvo išvažiavęs iš Amerikos į Prancūziją. Šiuo metu jis grįžta laivu atgal į Ameriką.

• Dram. aktor. Vitalis Žukauskas bal. 15. gastroliavo su savo humoristine programa Hartforde drauge su Florence Korsakaite, o bal. 21 d. — Worcester, Mass.

• Paryžiaus literatūros premija — 300,000 frankų už 1950 m. atiteko Jean Paulhan, kuris apie 20 metų redagavo „Nouvelle Revue Française“.

AD. VARNAS

Gėlės

torius, visi šokosi dalykų tyrinėti.

Pats Nacionalinės Meno Galerijos kuratorius, John Walker, visai neabejoja, kad originalas yra Washingtono. Tą patį patvirtina ir New Yorko universiteto meno istorijos profesorius, didelis italų tapybos žinovas, dr. Richard Offner, kad nėra jokios abejonės apie šio paveikslą originalumą.

1931 m. amerikietis turtuolis Andrew W. Mellon, norėdamas pravedinti pinigą, pirkė iš Sovietų valdžios šį Rafaelio paveikslą ir sumokėjo 1,666,400

spauda. Ji mėgsta visokias paslaptis ir sensacijas. 1930-31 m. New Yorko Times net užduos skelbė negirdėtas istorijas iš Berlyno, „Paryžiaus ir Londono apie paslaptį“ tu paveikslų dingimą iš Leningrado „Hermitage“ muziejaus. Sovietams net ausys spengė nuo spaudos triukšmo. Tuoj užsuko savo propagandos gramafonus, kurie visose V. Europos sostinėse atgrojo tą patį: Sovietai dievina meną ir jokių paveikslų neparduoda. Paryžiuje vienas sovietinis klapiukas spaudos atstovams vėrė savo „širdį“, kad būtų nesąžininga ir tiesiog nemoralu parduoti meno vertybes, kurias Sovietai taip brangina. O jei tai įvyktų, tai rodytų, kad Sovietų Sąjunga yra dideliuose finansiniuose sunkumuose, o šių sunkumų Sovietų Sąjunga nepažįsta. Taip aiškino anas Sovietų valdžios žmogus. O kaip buvo iš tikrųjų su tuo paveikslu?

Rašytojų nutarimai

Savo visuotiname suvažiavime Chicagoje 1951. IV. 14 d. priėmė šiuos nutarimus:

1. Lietuviai rašytojai konstatuoja menką mūsų literatūros lygį periodinėje mūsų spaudoje ir kreipiasi į laikraščių leidybą bei redaktorių, prašydamiesi pakelti jį, persijojant spausdinamą literatūros kūrinius bei straipsnius apie literatūrą, kad kokybiškai menkaverčiai dalykai, nuolat teikiami slapyknyčių, neatbuktų jo meninio skonio arba visiškai neatgasytų nuo literatūros. Šitokioje draugėje dalyvauti rašytojai randa netinkama, juoba kad ir patys pasirenkti už įmokėtą mokesį arba įsigyti žymiai papiginta knyga šalia gaunamų penkių knygų.

2. Suvažiavimas griežtai smerkia pastaruoju metu spaudoje neatsakingų, slapyvardžių prisidengusių asmenų netvarkingą bei literatūros žmonių aptarimą tokia forma, kuri nesiderina su kultūringos spaudos etika, o taip pat skaitančiai visuomenei neteisingai ir kenksmingai nuteikia literatūrą.

3. Suvažiavimas dėkoja Čiurlionio ansamblui už gražų moštą, kurį jis parodė mūsų literatūrai, skirdamas \$1,000 premiją už lietuvišką romaną.

leisti į dolerių medžioklę! O jie plūduriavo svetimuose vandenyse. Todėl Sovietai ir kraustė savo galerijas, už paveikslius žerdami dolerius į savo kišenes.

Pastebėję, kad paveikslai gerai meškerė, kad prie jos kimba milijonai, jie gabeno juos vagonais į Paryžiaus meno aukcionus.

Garsus rusų dainininkas, kuris sakydavo, kad tik paukštis nemokamai gieda, ir kuris nesivarždamas šlavė pinigų pluoštus į kišene, savo rūmuose buvo surinkęs didelę paveikslų kolekciją. Atėjus bolševikams į valdžią, prisireikė ir jam pūsti į dūdelę. Tuoj prie jo prisistatė komisari ir iškaulijo visus paveikslius. Buvo sakoma, kad tai bus atiduota liaudžiai, atseit, iškurti galerija. Vėliau šaliptas laimingu būdu paspruko į Vakarus. Ir kaip jis nustebo, kad Paryžiaus meno krautuvėse jis rado savo

rašytojų suvažiavimas mūsų tautinės kultūros ir jos kūrėjų gerovei prašo laikraščių leidybą, kad už spausdinamą dalykus rašytojams mokėtų honorarus.

2. Suvažiavimas griežtai smerkia pastaruoju metu spaudoje neatsakingų, slapyvardžių prisidengusių asmenų netvarkingą bei literatūros žmonių aptarimą tokia forma, kuri nesiderina su kultūringos spaudos etika, o taip pat skaitančiai visuomenei neteisingai ir kenksmingai nuteikia literatūrą.

3. Suvažiavimas dėkoja Čiurlionio ansamblui už gražų moštą, kurį jis parodė mūsų literatūrai, skirdamas \$1,000 premiją už lietuvišką romaną.

Idomūs maldininkai Romoje

Praėjusių Velykų metu Roma turėjo tiek maldininkų, kad panašiai kaip praėjusiais Šventaisiais Metais Sv. Tėvo audijencija jiems turėjo įvykti šv. Petro bazilikoje.

Tačiau Velykų pirmadienį viena grupė buvo Vatikane atskirai Sv. Tėvo priimta. Tai vis labiau garsėjanti "Paroisse Universitaire". Audijencijoje dalyvavo apie 3.000 asmenų. Tai Prancūzijos viešųjų mokyklų Mokytojų Katalikų Sąjungos nariai. Grupė vadovavo Sąjungos pirmininkas vienas Paryžiaus profesorius - Roger PONS, vyriausias Sąjungos kapelionas T. Daboville. Audijencijoje dalyvavo ir Prancūzijos ambasadorius prie Šventojo Sosto — grafas Vladimiras d'ORMESON.

Kas yra ta Prancūzijos "Paroisse Universitaire"? Pirmiausia reikia pastebėti, kad ji apima ne vien aukštųjų mokyklų profesorius, o visų laipsnių valstybinių arba kitaip vadinamų —viešųjų mokyklų mokytojus katalikus. Prasidedant šiam šimtmečiui Prancūzijos valdžia ne tik konkordato su Vatikanu atsisakė, ne tik paskelbė valstybę atskirta nuo Bažnyčios, bet buvo su ypatingu atsidėjimu iš naujo pasistengta apvalyti visokio laipsnio valstybines mokyklas nuo dar užsilikusio vad. klerikalizmo, apvalant jas nuo dar užsilikusio vieno kito kataliko mokytojo. Tačiau kaip pasiekti su tais, kurie iš palikto personalo ilgai neišsilaikė? Tarp Prancūzijos socialistų ir liberalų ne kartą buvo visokių fanatiškų vad. antiklerikalizmo apraiškų, bet reikia pripažinti, kad demokratinis jausmas juos ne kartą ir sulaukė nuo vieno kito neteisingo žingsnio. Taip įvyko ir šiuo klausimu. Kaip gi paleisti iš darbo nieku nenusikaltusį profesorius, mokytoją vien tik už tai, kad jis tapo kataliku?

Visos gyvenimo sritys, o mokykla gal ypatingai negalėjo nepajusti to intelektualų tarpe katalikybės atgijimo, kuris pradėjo reikštis dar prieš 1914 metus. Vis daugiau pagarbos ir įtakos įgaunanti krikščioniška mintis švelnino Prancūzijos antiklerikalizmą. Pradėjo daugėti katalikiškas mokomasis personalas tose valstybinėse mokyklose, kur prieš 15-20 metų atrodė, kad su katalikybės įtaka jose yra baigta visiems laikams.

Kad turėtume apytikrą vaizdą, kas įvyko Prancūzijos valstybinėse mokyklose, pravers paminėti du pavyzdžius iš šių metų velykinės kelionės Romon. Charles PEGUY (+1914) laikais Sorbona buvo laikoma antiklerikalizmo tvirtovė. O šioje Velykų ekskursijoje, kaip "Paroisse Universitaire" nariai, dalyvavo Ch. PEGUY našlė žmona, sūnus Pierre Charles PEGUY — Rennes Universiteto profesorius ir dukterė — vieno licėjaus mokytoja. Prieš nedidelį metų Sorbonoje krikščionybės kilmės istorijos katedros vedėjas buvo racionalistas Charles GUIGNEBERT. Šiandien tai katedrai jau vadovauja vienas žinomiausių patristikos autorių prof. Henri MARROU, vienas iš šios kelionės Romon organizatorių. Ši evoliucija yra nuėjusi tiek toli, kad dabartinis laikui Prancūz. įvairiuose Universitetuose visos eilės katedrų vedėjai yra aiškūs katalikai. Panašiai yra įvykę ir su visomis kitomis mokyklomis. Visose žymus procentas mokytojų yra katalikai. Reikia ir tai paminėti, kad jie nėra tik pasyvūs katalikai, bet susiorganizavę viešon Katalikų Mokytojų Sąjungon tikslu visur skleisti katalikišką dvasią. Yra taip pat vertas dėmesio paskutiniu laiku įvykęs pasikeitimas netikintame mokomajame personale savo kolegų tikinčiųjų atžvilgiu. Jų santykiai yra ne tik kolegialūs, bet tikintieji gali džiaugtis jiems rodomu jų kolegų respectu.

Iki tos dabartinės katalikų mokytojų būklės kelias buvo netrumpas ir nelengvas. Tai vaisingi 50-ties metų religingo, santūraus, bet ryškaus pamaldumo, artimo meile ir apaštaliavimu gyvenimo.

Jų skaičius valstybinėse mokyklose augo ir tarpusavio ryšys vystėsi pamažu. Vienas minėto prof. Ch. PEGUY draugas, konvertitas iš netikėjimo — Juozapas LOTTE 1910 metais pradėjo leisti "Bulletin des Professeurs catholiques de l'Université". Šiuo leidiniu jis sukūrė dvasinį ryšį tarpe katalikų mokytojų. Iki 1914 metų jis turėjo savo ratelius, kur jų ryšys reikšėsi vien tik tarpusavimi dvasine ir kartais medžiagine pagalba, kur tai buvo įmanoma — bendra malda. Pirmą kartą 1920 Lyone įvyko "Universitetinės dienos". Tai buvo studijų ir maldos dienos, dau-

giau panašios į mūsų vadinamas rekolekcijas.

Tik 1929 metais' ta Sąjunga susigrupuoja į įvairias sekcijas. Veikla ir iki dabar yra grynai religinė, ir todėl nuo 1929 metų susivaižavimo tie susivaižavimai pasivadino "Paroisse Universitaire". Šiandien su Sąjunga santykius palaiko jau kelios dešimtys tūkstančių įvairaus laipsnio valstybinių mokyklų mokytojų personalo. Sąjunga turi keturis periodinius leidinius. Veikla daugiausia kreipiasi į savo asmens religinės kultūros ugdymą, siekiant iš savęs sukurti tobulo krikščionies tipą. Šiuo religinės kultūros turiniu ir dvasinėmis praktikomis užpildomi metiniai susivaižavimai — "Paroisse Universitaire". Tų dienų programoje nėra nieko iš profaniškų malonumų. Susivaižavimai vyk-

Kaip vyksta Laisvės Mobilizacijos vajas

IKI ŠIOL GAUTA \$29,223.61

Amerikos Lietuvių Tarybos vykdomas Laisvės Mobilizacijos Vajus iki šiol Lietuvos laisvinimo reikalams davė \$29,223.46, kas sudaro beveik 30% bendros vajaus kvotos.

Visoje eilėje vietovių vajus dar nebaigtas, aukos tebeplaukia, ir laukiama papildomų sumų kvotų sąskaiton. Dėl vienu ar kitu priežastį kai kurios vietovės dar nesusikubo vajaus apskaitų užbaigti ir pinigų persųsti. ALT Centre nuolat bėgama individualinės aukos.

Iki šiol tik Omaha, Nebr. spėjo perviršyti savo kvotą: surinkta \$513.70, tai yra, 102,7% Nebraskos valstijai numatytos kvotos. Pasizadėta dar papildomai atsiųsti. Daugiau kaip 50% kvotas išpildė šios lietuvių kolonijos: Brockton, Mass. — 92%, Kenosha, Wis. — 85%, Gary, Ind. — 80%, Detroit, Mich. — 57%, Cambridge, Mass. — 56% ir Cleveland, Ohio — 55.5%.

Tačiau eilėje kolonijų, palyginti, negausių lietuvių skaičiumi, vajaus rezultatai yra verti dėmesio. Štai Waterbury, Conn., kur priskaitoma vos 8.000 lietuvių, ir šiais metais pavykdomas ALT su \$2,000.00 suma. Keliose mažose vietovėse praktiškai visi ten gyvenantieji tautiečiai įteikė savo aukas.

Iš didesnių sumų, sukeltų atskirose kolonijose ir jau persiųstų ALT Centrai, pažymėtinos: Chicago, Ill. 8,400.00, Detroit, Mich. 2,550.00, Waterbury, Conn. 2,000.00, Cleveland, Ohio 1,665.00, Borton, Mass. 1,500.00, Brockton, Mass. 1,375.05, Gary, Ind. 1,200.00, Pittsburgh, Pa. 1,000.00, Philadelphia, Pa. 979.78, Rockford, Ill. 525.75, Omaha, Nebr. 513.70, Hartford, Conn. 500.00.

Individualių aukotojų tarpe ypačiai išsiskyrė Mrs. Anna Smith, Wheaton, Ill. ir V. Kriaučiūnai, Detroit, Mich. ALTui įteikė po \$500.00. Pilna Laisvės Mobilizacijos Vajaus apskaita bus paskelbta, kai visos kolonijos atsiskaitys su ALT izdu.

Aukos Lietuvos išlaisvinimo reikalams visą laiką priimamos ALT Vykdomojo Komiteto raštinėje, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

ALT Vykdomasis Komitetas

Individualių aukotojų tarpe ypačiai išsiskyrė Mrs. Anna Smith, Wheaton, Ill. ir V. Kriaučiūnai, Detroit, Mich. ALTui įteikė po \$500.00.

Pilna Laisvės Mobilizacijos Vajaus apskaita bus paskelbta, kai visos kolonijos atsiskaitys su ALT izdu.

Aukos Lietuvos išlaisvinimo reikalams visą laiką priimamos ALT Vykdomojo Komiteto raštinėje, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

ALT Vykdomasis Komitetas

Prie Nemunėlio, prie Dunojėlio mergelė skalbė baltas drobeles.

LIETUVOS LENKIJOS SANTYKIAI AMŽIŲ BĖGYJE

M. BIRŽISKA

1935 m. rudenį Varšuvos teismas sprendė ministerio Pierackio nužudymo bylą, kurioje buvo kaltinama ukrainiečių grupė. Zinodama, kad lietuvių visuomenė karštai pritaria ukrainiečių kovai dėl Ukrainos nepriklausomybės ir kad visuomeninės lietuvių organizacijos (Lietuvos Šaulių Sąjunga, Vilniui Vaduoti Sąjunga, Lietuvių Ukrainiečių Draugija), Lietuvos vyriausybės pritariamos, santykiuoja su patriotinėmis ukrainiečių organizacijomis, Varšuvos vyriausybė mėgino byloje sukompromituoti ne tik lietuvių organizacijas, bet ir Lietuvos vyriausybę, nors nei ji, nei kurios lietuvių grupės ar paskiri lietuviai su Pierackio nužudymu nieko bendra neturėjo, o ir iš viso tautinė lietuvių taktika Vilniui vaduojant skyrėsi nuo astrespės ukrainiečių taktikos prieš tą patį priešą. Kadangi Nepriklausomosios Lietuvos organizacijos, o taip pat, suprantama, ir Lietuvos vyriausybė Varšuvai nebuvo pasiekiamos, gauta čia tik pasitenkinti prieš jas spaudos kampanija prieš Lietuvą — eilinė, tad nei lenkų visuomenėje nepadarusia didesnio įspūdžio. Užtat savo valdomame Vilniaus ir Seinų kraštų lenkų vyriausybė puolė nuo seno persekiojamus lietuvių sustiprintu įnirštu, tam paskyrusi naują Vil-

niaus vaivadą, brutalų ir žiaurų pulk. Bocianskį. Vilniuje surengęs mitingus, kuriuose jo agentai įrodinėjo, jog Vilniaus lietuvių organizacijos ir jų vadovybės esančios priešingos Lietuvos vyriausybės ekspozitūros ir todėl turinčios būti likviduotos, lietuvių mokyklos ir spauda buvo uždarytos, lietuvių veikėjai suimti ir kalėjime uždaryti, arba ištremti, jų turtas atimtas ir t.t. Prisidengęs šiuo "visuomenės balsu", bet tikrai tevykdydamas Varšuvos vyriausybės instrukcijas, pulk. Bocianskis 1936-37 m. net Vilniuje dar negirdėtu įnirštu ir brutalumu sistematingai likvidavo bemaž visą daugiartinę tautinį lietuvių darbą, nesulaukęs nei nuo organizacijų nei veikėjų turtui arešto uždėjimo, nei dargi nuo seno visos lietuvių tautos gerbiamos ir branginamos Lietuvos Mokslo Draugijos bibliotekos, archyvo ir muziejaus apiplėšimo. Taip apardęs viešą lietuvių darbą ir numušęs jį įgi nustatytą jo lietuviams "kaip nereikšmingai lietuvių tautinei mažumai" minimumo, kaip jis ciniskai dėstė lietuvių vėliau rastame ir 1940 m. keliomis kalbomis paskelbtame slaptame memoriale, jis tik įvarė jį į pogrindį, o dalį jaunimo pastūmė net slapto komunistinių organizacijų linkui, tuo, be abejo, nei savo vyriausybei gerai nepatarnaudamas. Jokie pačių lenkų — Vilniaus ar Varšuvos — veikėjų mėginimai įsikisti, užtarti persekiojamus lietuvių ar bent įspėti savo vyriausybę dėl žalingų tokių politikos išdavy būsimiems lenkų ir lietuvių santykiams negelbėjo. Bocianskio ir ministerių brutaliai buvo atmetami, nors pačioje dešimtmeciais prieš lietuvių kurstomoje Vilniaus lenkų minioje ėmė kilti lietuviams užuojautos jausmai ir vis didesnis domėjimasis Nepriklausomos Lietuvos dideliais ekonominiais, visuomeniniais ir kultūriniais laimėjimais.

Prasidedant Hitlerio žygiavimui nuo laimėjimo prie laimėjimo už Vokietijos sienų, Varšuvos vyriausybė tai panaudojo savo griežtam žygiui prieš Lietuvą. 1938 m. tik spėjo Hitleris susidoroti su Austrija, kai Varšuva šoko prieš savo mažą kaimyną. Prieš lietuvių lenkų buvo panaudota provokacija. Per administracijos liniją slapta buvo pasiųstas į Lietuvos pusę lenkų pasienio kareivis lietuvis Serapinas, kuris, nepaklusęs įspėjimo, lietuvių policininko šūviu mirtinai buvo sužeistas. Nors tuojau buvo nustatyta svetimų kraštų atstovų aktyvaizdoje, jog lenkų kareivis buvo pats kaltas, ir nors panašių nuotykių ir anksčiau pasitaik-

davo, bet dažniausiai lenkų kareiviai iš savo palinijo nužudėdavė atliekamus savo pareigas lietuvių pusėje lietuvių policininkus, tik šį kartą Varšuvos vyriausybė išpūtė šį įvykį. Lenkų kariuomenė buvo sustiprinta Vilniaus krašte ir jos daliniai demonstravo palinij karninį pasirengimą, Vilniuje vadovada suorganizavo organizacijų ir mokyklų demonstracija, kuri iššaukė balkonan atvykusį iš Varšuvos lenkų kariuomenės vadą gen. Rydz-Smigly ir patikrą tevykdydamas Varšuvos vyriausybės instrukcijas, pulk. Bocianskis 1936-37 m. net Vilniuje dar negirdėtu įnirštu ir brutalumu sistematingai likvidavo bemaž visą daugiartinę tautinį lietuvių darbą, nesulaukęs nei nuo organizacijų nei veikėjų turtui arešto uždėjimo, nei dargi nuo seno visos lietuvių tautos gerbiamos ir branginamos Lietuvos Mokslo Draugijos bibliotekos, archyvo ir muziejaus apiplėšimo. Taip apardęs viešą lietuvių darbą ir numušęs jį įgi nustatytą jo lietuviams "kaip nereikšmingai lietuvių tautinei mažumai" minimumo, kaip jis ciniskai dėstė lietuvių vėliau rastame ir 1940 m. keliomis kalbomis paskelbtame slaptame memoriale, jis tik įvarė jį į pogrindį, o dalį jaunimo pastūmė net slapto komunistinių organizacijų linkui, tuo, be abejo, nei savo vyriausybei gerai nepatarnaudamas. Jokie pačių lenkų — Vilniaus ar Varšuvos — veikėjų mėginimai įsikisti, užtarti persekiojamus lietuvių ar bent įspėti savo vyriausybę dėl žalingų tokių politikos išdavy būsimiems lenkų ir lietuvių santykiams negelbėjo. Bocianskio ir ministerių brutaliai buvo atmetami, nors pačioje dešimtmeciais prieš lietuvių kurstomoje Vilniaus lenkų minioje ėmė kilti lietuviams užuojautos jausmai ir vis didesnis domėjimasis Nepriklausomos Lietuvos dideliais ekonominiais, visuomeniniais ir kultūriniais laimėjimais.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI PASAULY

- Vokietijoje veikia šios vargo mokyklos: Memmingene, Muenchene, Luebecke, Neustat Holst., Spakenberge. Jas išlaiko Vokietijos Lietuvių Bendruomenė.
- Vokietijoje gyvena lietuviai Tautos Fondui surinko daugiau kaip 4000 DM.
- Prancūzijoje gyvenančių lietuvių šalpa mažėja. Tikimasi, kad BALFas jiems atskubės į pagalbą.
- Romoje per Sekmines numatomos didelės lietuvių iškilmės. Bus paminėta 700 metų Mindaugo krikšto sukaktis ir Lietuvos Bažnytinės provincijos įsteigimo jubiliejus.
- Montrealyje (Kanada) jau gautas leidimas lietuvių bažnyčiai statyti.
- Solistės Kardelienės dvidešimties metų dainavimo sukakties koncertas įvyko balandžio 21 d. Montrealyje.

SLAPTI PASTO ŽENKLAI

Vokiečių okupacijos metu pasirodė ir slaptų pasto ženklų, kurie buvo 1943. II. 16 d. paleisti Vilniuje, Kaune, Prienuose, Panevėžyje ir kt. Šiais ženklais buvo apmokėtos pasto siunttos, jie nuvertinti pasto spaudu, o surinktos markės atiduotos krašto laisvinimo reikalams.

Patys ženklai buvo apie 5 cm. augščio ir 3 cm. pločio, paprastai žirkliemis apkirpti, t. y. be dantukų. Ženklo viduryje buvo nupiešta atversta knyga, kurios dešinėje užrašyta: "1864-1904", o kairėje — "1940-43". Pro knygos lapus veržiasi tekančios saulės šviesa. Jos viršuje (lankeliu) "Knygnešių Paštas", o kampukuose — Gedimino stulpai ir Vyties kryžius. Piešinio apačioje — Lietuva, kairėje — "50 ct.", o dešinėje — "10 RM."

Visi ženklai buvo atspausdinti ant akmens ir dvylikos atspausdinti popieriuje, kuris turėjo vingiuotą vandeninių ženklų liniją. Popieris, kiek prisimenu, bu-

vo melsvas, pilkas, gelsvas, baltas... Pirmoji jų laida turėjo po 10 ženklų kiekvieno atspalvio ir visi atspausdinti rudais dažais. Vėliau dar buvo atspausdinta jų žalsvame ir melsvame popierėje po 100 ženkliukų juodais dažais. Iš jų vos tik keliolika tebuvo paleista į žmones, nes netikėta gestapo krata privertė juos sunaikinti, o akmens nuolauža buvo užkirsta į vieną vamzdį Technologijos fakulteto kieme. Ta akmens nuolauža buvo gauta iš vienos buvusios žydų spaustuovės, kurią atnešė žydai — spaustuovės darbininkai. Jiems buvo duota 8 kg. lašinių ir duonos. Vėliau jie mums atnešė ir reikalingo raidyno iš tų pačių vokiečių naikinamų spaustuvių. Idomu būtų sužinoti, kas iš tremtinių turi šių Knygnešių pasto ženklų, kuriais vėliau buvo numatyta rinkti aukos pogrindžio spaudai ir apmokėti grynai tik platinimo išlaidas, t. y. pogrindžio pasto reikalams.

J. Diržys

Pavasaris Lietuvos laukuose

Amerikos Lietuvių ŽIDINIUIOSE

PITTSBURGH, PA.

Tremtinių veikla

• National Catholic Kindergarten Association trečiasis seimas įvyko Chicagoje balandžio 20 ir 21 d. Per šį seimą sesuo M. Francina, švento Kazimiero Seserų Kongregacijos vienuolė, buvo išrinkta JAV National Catholic Kindergarten Association pirmininke dvejais metams.

Seselė M. Francina, patyrusi pedagogė, yra autorė **Kindergarten Workbook** ir kitų vadovėlių. Šios knygos žinomos po visą Ameriką ir jas vartoja katalikiškos ir viešosios mokyklos vaikų darželiuose. Chicago miesto Board of Education šiuos vadovėlius ne tik užgrybė, bet įvedė ir visose Chicago viešose mokyklose.

Šiuo metu seselė Francina ruošia religinio turinio vadovėlius vaikų darželiams visoms katalikiškoms mokykloms.

• Buvęs V. D. Universiteto adjunktas ir ilgametis Kauno Aukštesniosios Technikos Mokyklos mokytojas inž. Vytautas Petrakis nuo 1948 m. pavasario dėsto Quincy koledže (Quincy, Ill.) elektrotechniką, elektros mašiną, elektros matavimus bei vadovauja darbams laboratorijoje.

Koledžas, įvertindamas mūsų tautiečio sėkmingą darbą, pasirašė su juo dar 2 metams sutartį.

• Įsteigta nauja vaikų organizacija „Jaunučiai“. Sudarytas laikinas statutas ir centro valdyba. Visais naujos vaikų organizacijos reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: Kun. Kazys Mažutis, 50 W. 6th St., So. Boston, Mass.

• Ar atsakė į anketą? „Laiškai Lietuviams“ vasario mėn. paskelbė anketą apie „gandro pasaką“. Atsakymų laukiama iki liepos mėn. 1 d. Anketų daaviniai bus paskelbti spaudoje.

• Vargšems motinoms tremtyje sušelpi Motinos Dienos proga pirmieji atsiuntė aukas: SLA moterų 208 skyrius Chicagoje — 15 dol., New Jersey Lietuvių Taryba — 50 dol., A. K. Lošius, Athol, Mass. — 2 dol. Patersono, N. J. BALFO skyriaus nariai balandžio 15 d. susirinkime suaukojo tam tikslui 30 dol. ir pažadėjo iš kitų vietinių organizacijų ir asmenų dar daugiau aukų parinkti. Visos tam tikslui surinktos aukos tuojau bus išsiųstos į Vokietiją. Visuomenė prašoma duosniai aukoti šiam kilniam tikslui. Aukus siųskite: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

• Dail. Liūdas Vilimas Rochesterio, N. Y., Lietuvių Bendruomenės susirinkime skaitė paskaitą apie kooperaciją ir jos reikšmę lietuvių bendruomenėi. Tuo reikalu jie sudarė net atskirą komitetą, į kurį įėjo: L. Vilimas, A. Butrimas, K. Sabaliauskas, Juška ir A. Beresnevičius. Jie pasižadėjo ištierti lietuvių kooperatyvui steigti sąlygas.

• Kun. A. Sabaliauskas, kurį laiką buvęs Chicagoje, vėl išvyko į Venecuelą.

• V. Sidzikauską Chicago Lenkų Taryba pakvietė kalbėti Lenkijos Konstitucijos šventėje gegužės 6 d.

Praeitą sekmadienį (bal. 22 d.) Lietuvių Piliečių svetainėje įvyko Pittsburgho Lietuvių Tremtinių draugijos mėnesinis susirinkimas, kuriame dalyvavo gana gausus draugijos narių skaičius.

Paskaitą „Tautiškas yra viena iš pagrindinių gero charakterio savybių“ skaitė kun. Alfa Sušinskas. Prelegentas savo paskaitoje griežtai pasisakė prieš nutautėjimą, anot jo prieš „sutirpinimą didžiam ice-cream“.

Platesnį pranešimą apie Vidurio Europos federacijos idėją padarė prof. K. Pakštas, vaizdžiai išdėstydamas prieštastis, verčiančias Vidurio Europos tautas jungtis į federaciją, ir ragino lietuvių daugiau dėmesio skirti federacijos idėjai.

Abi paskaitos buvo išlausytos su dideliu dėmesiu ir į tremtinių pilką gyvenimą įnešė naujos dvasios.

Susirinkime apsvaistytą ir visa eilė kitų reikalų. Stipriai akcentuotas tremtinių įsijungimo į BALFą reikalas ir apskritai tampresnis bendravimas su senąja ateivija.

Padėkos ir susirinkimo su senąja išeivija šventę nutarta ruošti rudenį.

Gegužės pabaigoj tremtiniai ruošia vakarą su vaidinimu ir linksmaja dalimi.

Birželio dienų tragedijos suaktyvinti bus minima kartu su ALT Pittsburgho skyriumi.

Motinių diena bus minima geg. 6 d., pirmąjį gegužės mėn. sekmadienį, iškilmingu susirinkimu ir atitinkama programa. Susirinkimas įvyks 4:30 val. p. Lietuvių Piliečių svetainėje.

Naujas vytis

Prieš kurį laiką į Pittsburgho vyčių 19 kp. įstojė naujas narys — žinomas South Side biznierių Frank Wenslovas. Naujam vyčiui linkėtina sėkmės sunkioje kovoje už Dievą ir Tėvyne.

Pirmas piknikas

Lietuvių Ūkio Klubo (Lithuanian Country Club) atidarymas ir pirmasis piknikas įvyks gegužės 20 d. Visi pittsburghiečiai maloniai prašomi į jį atsilankyti.

ALT susirinkimas

Ateinantis Pittsburgho Lietuvių Tarybos susirinkimas įvyks gegužės 27 d. Lietuvių Ūkio klube. Kitos organizacijos prašomos tą dieną jokių pramogų neruošti ir savo narius raginti dalyvauti Pittsburgho Lietuvių Tarybos piknike. Jo pelnas skiriamas Lietuvos išlaisvinimo reikalams.

Atostogavo Kalifornijoje

Pittsburgho Lietuvių Tarybos prezidento pirmininkas, veiklus katalikų organizacijų narys ir Pittsburgho vyčių garbės rėmėjas Adolfas Paleckis su žmona atostogavo San Francisce, saulėtoje Kalifornijoje.

Prof. K. Pakštas kalbėjo ukrainiečiams

Pittsburgho yra įsikūrę nemaža ukrainiečių tremtinių. Jie susibūrę į savo organizaciją gana gražiai veikia. Paskutiniu metu jie pradėjo gyvai domėtis Vidurio Europos federaline idėja.

ja. Rysium su tuo jie pasikvietė prof. K. Pakštą, kuris jų susirinkime skaitė ta tema paskaitą.

Išsikelia į Clevelandą

Prieš kurį laiką į Clevelandą išsikėlė akt. Ignas Gotautis, aktyviai dirbęs Pittsburgho kultūrinį darbą. Ligiol čia dar gyvenusi jo šeima dabar jau taip pat persikelia į Clevelandą.

J. Virpša

S. m. gegužės mėn. 19 d., Sv. Stanislovo parapijos salėje, Greenpointe, kampas Driggs Ave. ir Newel st., New Yorko Lietuvių Tremtinių Draugija rengia

VAKARĄ

Programoje linksma komedija. Po vaidinimo šokiai. Įėjimas: \$1.25; tik į šokius — \$0.75. Šokių metu veiks bufetas.

(5)

Telefonas: EV 7-7411

KLEEN KOL COAL CO.

LISAUSKO ANGLIŲ KOMP.

Anglys, Coke ir Aliejus

496 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

65-43 Grand Ave.

Gyvenimo vieta

Maspeth, N. Y.

Tel. TWining 4-8087

KLAUSYKIT RADIO!

KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ 11 VALANDĄ RYTO

Jau 9-ti Metai Kai Visi Klausio—

"Lietuvos Atsiminimų" RADIO VALANDŲ

Šeštadieniais, 4:45 - 5:30 p. p.

Stotis WEVD—1330 kil. 5000 w.

JOK. J. STUKAS, Dir.

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. Waverly 6-3325

SAVI, PAS SAVUOSIUS!

Tel. Newton 9-4464

Estate of A. J. Valantiejus

VERONICA R. VALANTIEJUS

Laisnuotas Graborius

GENERAL INSURANCE AGENT

54-41 — 72nd Street

Maspeth, N. Y.

DAIŲ ŠVENTĖ IR ŠOKIAI

Gegužės - May 6, 1951 m.

MANHATAN CENTER

NEW YORK, N. Y.

34th ST. & 8 AVE.

PRADZIA 4 VAL.

Didelė Naujiena Brooklyne

ZURNALO KARIO

PIRMASIS KONCERTAS AMERIKOJE

Šių metų gegužės 20 d. 4 val. po pietų, SHWABEN HALL (474 Knickerbocker Ave.) įvyks žurnalo KARIO didelis koncertas. Programoje dalyvauja: Lietuvos Valstybinės Operos solistė Juzė AUGAITYTĖ, įžymūs Amerikos lietuvių solistai — Aleksas VASILIAUSKAS ir Violeta PRANSKUS, piansto A. Mrozinsko vedamas AITVARU kvartetas ir dramos aktoriai — Albina KATILYTĖ ir Vitalis ZUKAUSKAS. Bus linksmoji literatūrinė dalis. Groja Jėzavito orkestras.

Koncerto pelno dalis (35%) skiriama Lietuvos karo invalidams šeipti.

Čia bus geriausia proga susitikti visiems buvusiems kariams ir visiems lietuviams. Visi kaip vienas paremkime mūsų KARIO leidimą ir Lietuvos Nepriklausomybės karo invalidus.

Motinos diena

Pittsburgho tremtinių draugija Motinos Dieną šiais metais minės gegužės 6 d. iškilmingu susirinkimu. Programoje numatoma paskaita ir kukli meninė programa.

Lietuvos vyčiai Motinos Dieną minės per Sekmines — gegužės 13 d. specialiu vaidinimu „Žmogžudžio duktė“, kurį stato Espleno vyčių 62-ji kuopa.

PAIESKOJIMAS

Paieskau Petro Baltrušaičio, kilusio iš Didžiųjų Selmų kaimo, Vilkaviškio valsčiaus. Tėvo vardas Jonas, motina — Magdalena Sakalauskaitė. Prašau atsiliepti arba pranešti apie jį šiuo adresu: Magdalena Baltrušaitytė, Marianapolis, Thompson, Conn.

Tel. POPlar 4110

Charles J. Roman

(Ramanauskas)

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS

1113 Mt. Vernon St.

Philadelphia, Pa.

Moderniška laidotuvų įstaiga

Didelė, graži koplyčia, erdvi salė

Pakeleivingiems sut kiama

nakvynė

Viskas nemokamai

Kreipkitės dieną ir naktį

Lietuvių Radijo Draugijos PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

ŠEŠTADIENIAIS 2 iki 3 VAL. PÓPIET — WWRL 1600 kc

Gyvoja virš 20 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika (Viešųjų žinių, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)

495 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVERgreen 4-9293

E. POVILANSKŲ

Baras ir Restoranas

Puiki Salė Seimyninėms Pramogoms

158 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVERgreen 4-9737

LIETUVIŲ UZEIGA

MAISTAS, GERIMAI, MALONUS PATARNAVIMAS

COOPER BAR & GRILL

101 COOPER ST., B'KLYN 7, N. Y.

Tel. GL 2-8589

Savininkai: FRANK MILAS

JOHN L. RIMSA

ZUPP'S BAR

MODERNISKAI ĮSTAITYTA LIETUVIŠKA UZEIGA

— NEBRANGU — ir — SMAGU —

Visokių importuotų gėrimų — VODKOS — KONIAKO ir kitokių rūšių

Jos. Zeidat, Jr. — Savininkas

411 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

TELEVIZIJA KAS VAKARAS

Phone STagg 2-3108

ANTON APPEL

JERSEY PORK

428 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

Didžiausias pasirinkimas visokių mėsos

LIETUVIŠKOS DESROS — SKANUS SKILANDŽIAI

SUTVARKOMI BIZNIŲ TAKSAI

Sutvarkom visokių rūšių taksus visų jurisdikcijų: Federalius Štato ir Vietinius visiems Štatams ir Municipalams Jungtinėse Valstybėse ar Užsienių Šalyse.

Visos knygos ir rekordai raportavimui taksų pavieniams, pavienių bižių, partnerystės ir korporacijų miestie ir už New Yorko miesto ekspertiskai tvarkomos advokato Zubawicz, kuris turi teisės praktikuoti bile teisme: Jungtinėse Valstybėse ir Federalės Valdžios ir kuris yra patyręs accountant dabar tvarkantis taksus visokių bižių, didelių ir mažų, visoje šalyje ir užsieniuose. Toliai galima daryti ir laisvais. Asmeniškai periodiniai ir du-metiniai vizitai yra daromi bile bižniuose naudojant šį patarnavimą visur Jungtinėse Valstybose ir užrubežyje.

Prašome kreiptis angliškai ar lietuviškai dėl smulkmenų kas link mano geriausio jums patarnavimo.

RASYKITE:

STANLEY P. ZUBAWICZ (ZUBAVICIUS)

131 Almie Street

Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EV 4-3049

PARDUODAMI NAMAI

su tuščiais kambariais, nebrangūs, geros vietos ir prie gero susisiekimo.

WOODHAVEN — 2 seimoms, 11 kambarių, atskiras, arti parko, atskirai apšildomas.

2 seimoms mūrinis, 12 šviesių kambarių, geram stovų — \$12,500.

RIDGEWOOD — 8 seimoms po 5 šviesius kambarius, mūrinis, geros įplaukos, arti parko — \$14,500.

3 seimoms, mūrinis, šviesūs kambariai — \$10,500.

J. VASTONAS

1008 Gates Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. GLEmmore 5-7285

PARDUODAMI NAMAI

IR BIZNIAI

Kampinis mūrinis namas 3 seimoms su 10 kambarių, su maudynėmis ir garažais — \$4,950.

Pardavimui turime namų visose miesto dalyse — Brooklyn, Queens, Nassau.

Visuose yra tuščių florų, prieinama kaina, su mažu įnešimu, netoli stočių. Taip pat priimu ir pardavimus.

ZINIS

361 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

REpublic 9-1506

EVERgreen 4-3487

EV 4-9293

SALDAINIŲ PALOČIUS

Geriausios rūšies Lengvi Užkandžiai, Kava, Arbata, Hot Chocolate

PUSRYČIAI — PIETOS — VAKARIENĖ — ALUS

Didžiausias pasirinkimas AISKRYMO, namie gaminto iš geriausios smetonos

Priimami užsakymai įvairiems parengimams

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

Graborius—Balsamuotojas

231 Bedford Avenue,

Brooklyn, N. Y.

Tel. Virginia 7-4499

F. W. Shalins

(Salinskas)

Laisnuotas Graborius

Suteikiam Garbingas

Laidotuves

— \$150 —

KOPLYČIA SUTEIKIAM

NEMOKAMAI

84-02 Jamaica Avenue,

Brooklyn, N. Y.

Tel. EVERgreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(Armakauskas)

Graborius—Balsamuotojas

Moderniška Koplyčia

423 Metropolitan Ave.,

Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(Bieliauskas)

Laidotuvių Direktorius

Notary Public

660 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

William J. Drake

(DRAGUNAS)

LIETUVIS ADVOKATAS

85 - 03 WAREHAM PL.

JAMAICA, N. Y.

Tel. Jamaica 3-7722

Dr. A. Petrika

(Dantų Gydytojas)

221 So. 4th Street

Tel. EVERgreen 7-6808

VALANDOS:

CLEVELAND, OHIO

Naujų pajėgų koncertas

Sekmadienį, balandžio 22 d., Clevelando visuomenei pirmą kartą pasirodė solistas bosas-baritonas Julius Kazėnas su savo vyrų oktetu. Solistas pirmojo daly sudainavo dvi Banaičio ir vieną Šimkaus dainą, antrojo daly — Schumanno „Laisvės dainą“ ir arijas iš operų „Martos“ ir „Fausto“. Šį pirmąjį dainininko pasirodymą, palyginti dar nedrąsų, publika sutiko šiltai ir atlaidžiai. Su dideliu entuziazmu klausytojai priėmė J. Kazėno vyrų oktetą pasirodymą. Sudomino jau ir pačios programos sudarymas — šalia lietuvių autorių (Petrauskas, Paulauskas) kūrinių oktetas davė ir klasikinę muziką dalykų — Brahms „Lopšinė“, Verdi „Rigoletto“ ištrauką ir kareivių maršą iš „Fausto“. Du maršus — Paulausko ir Gounod — oktetas buvo priverstas kartoti. Clevelando lietuvių visuomenė apsidžiaugė susilaukusi naujos augančios meno pajėgos. Solistai ir oktetai, kuriame, be paties J. Kazėno, dainuoja V. Raulinaitis, A. Kavaliūnas, Pr. Stempuzis, L. Sagys, K. Marcinkevičius, A. Kazakevičius ir A. Liutkus, akompanavo Regina Brazaitienė, naujosios parapijos vargonininkė.

Koncerto programoj taip pat dalyvavo Balys Auginas, pasikaitdamas kelis savo eilėraščius. Konfereva iš Chicagos atvykęs Margučio radijo pranešėjas Vl. Vijeikis. Šalia vykusio humoro gabalų, kėlusiu nuosirdų juoką, buvo ir tokių, iš kurių nebuvo ko juoktis. O taip buvo dėl to, kad pranešėjas sceną kartais išeidavo nepasiruošęs.

Visi programos dalyviai gavo gėlių. Po programos buvo šokiai ir kitos linksmybės. Koncertą rengė Am. Liet. Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius. Publikos buvo pilna lietuvių sąrašė.

PHILADELPHIA, PA.

Mirė didelė labdarė

Balandžio mėn. 18 dien. mirė Rozalija Kvasauskienė-Jakimavičiūtė, 65 metų amžiaus. Palaidota Šv. Kryžiaus kapinėse. Laidotuvės įvyko balandžio 23 d. iš Ch. Romano laidojimo įstaigos į šv. Andriejaus bažnyčią. Velionė į bažnyčią ir kapines palydėjo didelis būrys tikinčiųjų, giminės ir artimieji. Velionė buvo veikli visuomenininkė, didelė labdarė ir uoli parapijietė. Priklausė šv. Eleono draugijai, Maldos apaštalybimo dr. jai, šv. Rožančiaus dr. jai. Be gilaus tikėjimo ir maldų, ji dirbo didelį labdaros darbą. Ypač naujai atvykę iš Europos lietuviai patyrė jos gerą širdį. Kiek ji galėjo stengėsi kiekvienam padėti nešti sunkią jo gyvenimo naštą. Todėl ne be reikalo visi ją vadindavo tremtinių motina. Velionė savo gyvenimo kelyje puikiai atsiminė Viešpaties išminties žodžius: „Neįžeiskime Viešpaties, būkime gailestingi ir duosnūs savo darbais...“

• Jonas Naujokaitis, gvy. 1833 S. 2nd St., sunkiai serga ir guli General Hospital ligoninėje. Ligonis, neseniai čia atvykęs, susirgo labai staiga, bet laimė turėjo gerų draugų, kurie jį rūpinosi ir kai jo sveikata pareikalavo, paaukojo ligoninui savo kraują. Dabar jam padaryta sunki operacija, kuri gana sėkmingai pavyko. Ligonis po truputį gerėja ir tikimasi, kad greitai galės grįžti į namus.

• Vyčių pirmininkas Juozas Janulaitis sėkmingai tarnauja

BALFO susirinkimas

Sekmadienį, bal. 22 d. tuoj po pamaldų naujosios parapijos salėje įvyko BALFO 55 skyriaus susirinkimas, kurį atidarė ir kuriam pirmininkavo valdybos pirmininkas F. Baranauskas. Pasitarus dėl tolimesnės veiklos, į naują valdybą buvo išrinkti: V. Amšiejus — pirm., S. Laniauskas — vicepirm., P. Makarskas — sekr., P. Mikšys — ižd., A. Barzdukienė — fin. sekr. Susirinkime įstojo 19 naujų narių. Iš pranešimų paaiškėjo, kad 1950 m. skyrius BALFO centrui nusiuntė 182 dol. Susirinkimas taip pat prisiminė ir atsistojimu pagerbė mirusių buv. valdybos narę P. Štaupienę, už kurios vėlę taip pat nutarė užrašyti šv. mišias pas Vokietijoje likusį lietuvių tremtinį kunigą.

IVAIROS ŽINIOS

• Gerųjų kaimynų (Good Neighbors) transliacijų programos pirmininkas atsuntė Ciurlicionio ansambliui padėkos raštą už ansamblio per radiją duotą koncertą. Rašte be kita ko sakoma: apie koncertą gauta daug asiliepimų, ir visi jie geri.

• Šv. M. M. Neperstojančios Pagalbos parapija gegužės 6 d., sekmadienį, ruošia koncertą su šokiais lietuvių svetainėje 6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Programoje: solo, vyrų ir moterų oktetai, deklamacijos. Šokiams gros Sonny Michaeli orkestras. Koncerto pelnas skiriamas naujai statomos bažnyčios fondui.

• Naujojo parapijos balandžio 15 d. per rinkliavą bažnyčios statybos fondui surinkta 465.75 dol. Juozų pagerbimo vakarienė bal. 8 d. šiam pačiam tikslui davė 347.33 dol.

• Ateitininkų Federacijos vad. dr. Ad. Damušis bal. 21-22 d. ateitininkijos reikalais lankėsi New Yorke. A. B.

NORWOOD, MASS.

Kun. P. Knežio primicijos

Balandžio 15 d. Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje 11:30 val. kun. Antanas P. Knežys atnašavo pirmas iškilmingas šv. Mišias. Diakonu buvo kun. J. Naudžiūnas, subdiakonu — kun. Al. P. Janiūnas,

Bayonne, N. J.

40 valandų atlaidai

Bayonnės lietuvių parapijoje įvyksta gegužės mėn. 6, 7 ir 8 dienomis. Pirmą atlaidų dieną, sekmadienį, prieš sumą, 10 val. ryto, bus Šv. M. Marijos vainikavimo iškilmės, kurių metu procesijoje dalyvaus parapijos vaikučiai bei mergaitės sodaliatės. Taip pat tuo metu bus iškilmingas naujų narių priėmimas ir sodaliacija. Atlaidų dienomis mišparai vakarais bus 7.30 val., kurių metu pamokslus sakys tėvas T. Žiuraitis, O.P.

• Bayonnės parapijos didysis piknikas įvyks liepos mėn. 1 dien. parapijos sodelyje. Pikniko metu numatytas visų New Jersey valstybės lietuvių parapijų chorų jungtinis koncertas. Rengėjai prašo, kad tą dieną kitos parapijos jokių piknikų bei parengimų neruošytų.

• Šiais metais sueina 10 metų kaip mūsų parapijos klebonas kun. M. Kemžis vadovauja parapijai. Šioms sukaktuvėms paminėti birželio mėn. 10 dien. yra ruošiamos didelės iškilmės.

• Mūsų parapijos moterys sodaliatės ir katalikai veteranai gegužės mėn. 13 dien. — Motinų dieną — eis bendros komunijos. Po komunijos, 9 val. šv. mišių metu, parapijos salėje bus bendri pusryčiai.

PADEKA

Visiems pareiskusiems man užuojautą dėl mano tėvelio mirties širdingai dėkoju. Mano tėvelis mirė Lietuvoje š. m. sausio mėn. 9 dien.

Kun. V. Karalevičius

Bridgeport, Conn.

Pavykęs koncertas.

Balandžio 22 parapijos choras turėjo savo metinį koncertą, kuris pavyko labai gražiai. Choras, vad. A. Stanišausko, gerai sudainavo: „Oi kad išaušytų aušrelė“ — Žilvičiaus, „Už jūrelių“ — Bendoriaus „Kur giria žaliuoja“ — Pociaus Gudavičiaus, „Oi kas sodai“ — Šimkaus, ir „Vakarinė daina“ — Šimkaus. Dueta „Golden Day“ — Rombergio, sudainavo Anna Jasas ir J. Barnotas, dueta „Meilė tėvynės nemari“ — Naujalio, sudainavo Anna Radvilaitė ir Elena Janiūnienė. Taip pat dar abi padainavo „Džukų“ dainą — Aleksio, „So Long“ Guthrie dueta padainavo broliai R. ir Al. Jurksaičiai. Moterų choras padainavo „Sėdžiu po langeliu“ — Šimkaus, ir „Ausk, močiute, drobeles“ — Pociaus.

Kitą pusę programos atliko svečias dainininkas, buvęs Vilniaus Operos solistas Stasys Liepas. Jis atliko Gruodžio, J. J. Kuprevičiaus, Kačanauskos dainas ir porą arijų iš operos.

Liepas mūsų kolonijos publikai padarė didelį įspūdį savo gražiu baritono balsu ir gražia lietuvių kalba. Žmonių buvo pilnutėlė svetainė, kad net buvo sunkoka solistui ir chorui dainuoti.

Koncerte dalyvavo daug svečių iš apylinkės miestelių, parapijos kunigai ir visuomenės veikėjai. Pelnas buvo paskirtas parapijos naudai. Choras ir koncerto rengėjai yra dėkingi publikai už gausų atsilankymą ir labai pavyzdinę svetainę laikymąsi.

arkidiakonu — msgr. J. F. Minihan, Šv. Kotrynos parapijos klebonas, ceremonijų vedėju — kleb. kun. Feliksas E. Norbutas. Pamokslus pasakė lietuvių kalba kun. Jonas Vaiteikūnas, Providence lietuvių par. klebonas, o anglų kalba — msgr. J. F. Minihan.

Prieš šv. Mišias iškilmingoje bažnytinėje eisenoje iš klebonijos į bažnyčią primicijantą palydėjo altoriaus berniukai, mažos mergaitės, monsignorai bei kunigai ir Columbus Vyčių 4-to laipsnio šeši nariai. Procesijoje, Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muziko V. Kamantausko, gražiai giedojo „Tu es sacerdos“ ir solo p. Elena Novikienė sugiedojo „Juravit Domino“.

Tėveliai Antanas ir Elena Knežiai, broliai, sesutės ir kiti giminės priėmė iš savo sūnaus ir brolio kunigo rankų šv. komuniją.

Po mišių parapijos svetainėje L. K. Federacijos 10-tas skyrius surengė naujam kunigui pagerbti vaises, kurių metu primicijantą pasveikino kunigai, draugai ir artimieji, linkėdami Dievo palaimos ir geros sėkmės apaštalavimo darbe. Šv. Cecilijos choras atliko keletą dainų, o pianinu paskambino Darius Lapinskas.

Bankieto dalyvių vardu primicijantui buvo įteikta dovanėlių. Primicijantas padėkojo visiems dalyvavusiems šv. Mišiose, bankiete, ji sveikintiems ir apdovanojusiems.

Tel. SO 8-2805

Dr. J.L. Pasakarnis

DR. AMELIA E. RODD
OPTOMETRISTAI
477 W. BROADWAY
So. Boston, Mass.

OFISO VALANDOS:—
Nuo 9 ryto iki 7 val. vakare.
Sėdėdomis:—
Nuo 9 ryto iki 12 val. diena.

EVergreen 7-1423

J. KUMPIKO

ELEKTRO MOTORU DIRBTUVĖ
TAISO:
Electro Motorus — Ventilatorius — Kipimo bei skutimo mašinas — skalbimo mašinas ir dujinių siurblius.
105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Garantuotas ir greitas patarnavimas.

Automatic Laundry

Namie skalbti neapsimoka. Atneškite baltinius mums ir kai bematant išskalsime gerai ir pigiai.

396 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

Lietuviai Charles J. Kay, sav.

SO 8-2712

Res. BIG 9013

Dr. J. C. Seymour

LANDZIUS
Lietuviai gydytojas ir chirurgas
Naudoja vėliaus, X-Ray aparatą
Pritaiko akinius

534 E. BROADWAY
South Boston, Mass.
Valandos: 2 iki 4 ir 7 iki 8.

Res. SO 8-3729

SO 8-4618

Lithuanian Furniture Co.

MOVERS —
Insured and Bonded
Local & Long Distance Moving

326-328 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

ESATE PAVARGĖ

Jei taip, vartokite TONCHIA B ELEXIR — \$2.00 pint arba TONCHIA SUPER B — \$2.98 pint. Mes kalbame lietuviškai. Greitas receptų išspildymas. TONCHIA PROFESSIONAL PHARMACY
1117 E. 9th St.
Cleveland, Ohio

LIEPOS ZIEDAI

SO 8-4476

Dr. Joseph F. Antanelis
OPTOMETRISTAS
515 E. BROADWAY
South Boston, Mass.

Ofiso Valandos išskyrus
Trečiadieniais ir Penktadieniais
Vakaras nuo 7 iki 9-tai
Šeštadieniais nuo 2 iki 8-tai

W. J. CHISHOLM

GRABORIUS

"Asmeninės Patarnavimas"

331 SMITH ST.

PROVIDENCE, R. I.

Telephone.

OFISO: DEXTER 1952

Namų: PL 6236

SANDELIS VISOKIŲ ZOLIŲ, ARBATŲ IR TREJŲ DEVYNERIŲ

Šaknys Gaigonas nuo koleros, kruvinės, pilvavimo, dispepsijos; stiprina ir gaivina visas žmogaus jėgas; pažadina širdį ir visas kraujo cirkuliacijas, geriant sumaltus miltelius. Traukti į nosi nuo kataro, nervuotumo ir galvos skaudėjimo. Dežės kaina 75c su pristatymu.

Trejos Devynerios ... kaina \$1.00
Trūkšolės ... 50c
Kvepiančios ramunėlės ... 50c
Liepos žiedai ... 50c
Naktinycios ... 75c
Puplaidžiai ... 50c
Valerijono šaknys ... dėžė 50c
Indijonų arbata ... 1.00

FLORAL HERB CO.,
Box 305, Clinton, Ind.

J. CORONIS & SON

FURNITURE CO.

168 W. PEARL ST.,

NASHUA, N. H.

Tel. 4008

Mažos rendos — Mažesnės kainos

Veltui pristatymas — Išsimokėjimui

Ateikite į krautuvę, kurioje

garantuotas sutaupymas

C. K. PIKIEL

GENERAL INSURANCE
MARRIAGE LINCENSESNOTARY PUBLIC
AUTO LINCENSES

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. Pittsburgh 3, Pa.

S. S., PITTSBURGH, PA.

Phone EVerglade 1-2300

UŽSISAKYKITE TONIKO PAS MUS

Pristatom geriausį toniką
Piknikams, Vestuvėms,
Krikštynoms ir Visokiems
Parengimams.
Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

GRAFTON AVE.,

ISLINGTON, MASS.

Tel. Dedham 1304-W

PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

Pristatome Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus ir įvairių tonikų.

Mes alų ir toniką pristatome vestuvėms, į namus, krikštynoms, parėms ir piknikams. Patarnavimas skubus ir mandagus. Saukite:

BORIS BEVERAVE CO.

J. ARLAUSKAS, Savininkas

220 E Street

Tel. SO 8-3141,

So. Boston, Mass.

WE CARRY A COMPLETE LINE OF

FARM NEEDS

Farmer Tractors

McCormick - Deering Farm Machines

International Trucks, Parts & Service

Refrigerators & Home Freezers

Good Used Trucks and Used Farm

Machinery

McCarthy Equipment Company

1740 MAIN ST.,

BROCKTON, MASS.

Tels. 6385 — 8-0771

CHARLES SPORTSWEAR

Sav. K. Krasnakevičius,

515 Washington St.,

Boston, Mass. Room 721-722

Siuvame kostiumus moterims

ir vyrams ant užsakymo.

Tel. HA 6-9839

A. J. NAMAKSY

Real Estate & Insurance

409 W. BROADWAY

SO. BOSTON, MASS.

Office Tel. SO 8-0948

Res. 37 Oriole Street

WEST ROXBURY, MASS.

Tel. PA-7-1233-W

Tel. AV 2-4026

J. REPSHIS, M. D.

LIETUVIS GYDYTOJAS

495 Columbia Road

arti Uphams Corner

DORCHESTER, MASS.

Ofiso valandos: 2-4 ir 6-8

S. Barasevičius ir Sūnus

FUNERAL HOME

254 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVICIUS

Laidotuvių Direktorius

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas diena ir nakti.

Koplyčia šermainis dykai.

Tel. SO 8-1437

South Boston 8-2390

Avenue 2-2484

C. CASPER

FUNERAL HOME

187 DORCHESTER STREET

South Boston, Mass.

Joseph W. Casper

(KASPERAS)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas diena ir nakti.

Koplyčia šermainis dykai

Tel. SO 8-1437

South Boston 8-3960

VYTAUTAS YAKAVONIS

FUNERAL HOME

741 NO. MAIN STREET

Brockton, Mass.

V. YAKAVONIS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas diena ir nakti.

Koplyčia šermainis dykai

Tel. BROCKTON 8-1580

ZALETSKAS

FUNERAL HOME

564 EAST BROADWAY

South Boston, Mass.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamuotojai

Patarnavimas diena ir nakti.

Koplyčia šermainis dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SO 8-0815

South Boston 8-2609

WAITT

FUNERAL HOME

30 EMERSON AVE.

Brockton, Mass.

EDWARD J. WAITT

(Waittekūnas)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas diena ir nakti.

Koplyčia šermainis dykai.

Tel. Brockton 3368

WAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.

Cambridge, Mass.

PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

(NOTARY PUBLIC)

Patarnavimas diena ir nakti

Nauja moderniška koplyčia šermainis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemaisiomis kainomis.

Kainos tos pačios ir kitus miestus.

Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORKO NAUJIENOS

Pabaltiečių diena

Pabaltijos tautų — lietuvių, latvių, estų — bendrame posėdyje, kuris įvyko balandžio 23 d. estų tautiniame name New Yorke, buvo nutarta birželio 16 dien. Carnegie Hall salėje rengti didžiulį mitingą prieš bolševikinį terorą Pabaltijo kraštuose ir prieš tautų genocidą. Taip pat nutarta prašyti New Yorko gubernatoriaus Dewey, kad š. m. birželio mėn. 16 dieną paskelbtų Pabaltijo kraštų dieną — Baltic States Day.

Dailininkų paroda

Nuo bal. 23 iki gegužės 6 dienos Eighth Street Gallery vyksta dailininkų paroda. Be anglų ir amerikonių dailininkų parodoje dalyvauja ir lietuviai dailininkas J. Vitkus su savo akvarelės piešiniais.

Kun. Norbertas Pakalnis

Apreiškimo parapijos klebonas, po dvylikos dienų atostogų Floridoje perėitą ketvirtadienį grįžo ir pradėjo eiti pareigas.

Minės 30 m. veiklos sukaktį

V. J. Atsimainymo parapijos Maspeth Liet. Kat. Moterų Sgos 30-ji kuopa gegužės 13 d. švenčia savo 30 metų gyvavimo sukaktį. Tą dieną kuopos narės turės bendrą komunią, o po to bendrus pusryčius parapijos salėje.

Vaidins operetę

V. J. Atsimainymo parapijos choras gegužės mėn. 5 dien., šeštadienį, parapijos salėje, 6 val. 30 min. vakare stato linksmą operetę "Kaminkrėtys" ir malūnininkas, muzika Vl. Paulausko. Kas yra ja matęs, gerai žino, kad ši operetė yra pilna gražios muzikos ir dainų. Vaidins: Petras Kalibatas — Piklius, Zuzana Gedvilaitė — jo duklė, Vincas Rokas — kaminkrėtys Gratas, Boleslovas Cepukas — gizelis, Antanas Dėdinas — kaminkrėčio sūnus, Elena Matulionytė — tarnaitė, Marija Zemaitė — Bitter — Pikliaus šeimininkė. Po vaidinimo choras sudainuos keletą dainelių, po to bus šokiai, gros "Nakties Pelėdų" orkestras. Choras nuosirdžiai kviečia visus dalyvauti. Įėjimo mokestis \$1.00.

Dr. H. Lukoševičius — draudimo agentas

Dr. Henrikas Lukoševičius, savo metu buvęs "Amerikos" redaktorius, o dabar nuolatinis spaudos bendradarbis, paskutiniu metu New Yorke išklausė 3 savaitių draudimo agentų kursą ir išlaikė egzaminus. Jau keletas savaičių, kai jis kaip draudimo agentas dirba didžiulėje draudimo įstaigoje Mutual Life Insurance Co.

Prof. K. V. Banaitis ruošia naujų dainų

Brooklyne gyvenęs prof. K. V. Banaitis šiuo metu intensyviai dirba, ruošdamas spaudai 100 liaudies dainų rinkinį, išeis iš spaudos msgr. M. P. Juro lėšomis, jo 60 m. amžiaus sukakties progą.

Operavo J. Kruze

Perėitą pirmadienį staiga susirgo BALFo tarnautojas Jonas Kružė. Jis buvo patalpintas Williamsburgh General Hospital Brooklyne, kur perėitą trečiadienį jam padaryta sunki vidurių operacija.

Lietuvių Diena

Šiomet įvyksta sekmadienį, liepos mėn. 1 dien., Dexter Parke, Brooklyn, N. Y. Visi New Yorko, Brooklyno, New Jersey ir kitų artimųjų apylinkių lietuviai jau nuo dabar ruošiasi šioje lietuvių dienoje dalyvauti.

"Micemolde" fabrike rinkimų belaukiant

Diena iš dienos laukiama, kada bus balsavimai dėl unijos pasirinkimo. Prašymas vyriausybei jau įteiktas ir senoji unija UE nebeturi teisės jo sulaukyti. Kol balsavimai nebus pravesti, unija neturi teisės sudaryti naujos darbo sutarties su darbdaviu. Tačiau UE unija bijo balsavimų, nes per balsavimus gali išsprūsti valdžia iš jos rankų, todėl įvairiais būdais šmeižia asmenis ir CIO uniją, bet JAV įstatymai saugoja darbininkų teises, ir jie gali laisvai pasisakyti, kuriai unijai jie nori priklausyti, todėl UE unijos šmeižtai ir gąsdinimai neturi pagrindo.

Trečioji kultūrinė popietė

rengiama ateitininkų, įvyks šeštadienį (geg. 5 d.) naujai atremontuotoje Angelių Karalienės parapijos salėje. Programoje: pranešimai apie a) Franz Liszt, jo kūryba, iliustruotas "Unggarische Rhapsodie" Nr. 1, 2, "Liebestraum", "Les Preludes" ir kt.; b) geriausiųjų lietuvių scenos pastatymų "Darkness at Noon". Pradžią 6 val. p.p. Ateitininkai ir jų bičiuliai kviečiami dalyvauti.

B. Paramskas atvyko į JAV

Perėitą savaitę iš Prancūzijos į New Yorką atvyko Balys Paramskas ir apsistos Wasingtone, kur jau gyvena jo šeima. Gyvendamas Strassburge, B. Paramskas aktyviai dalyvavo lietuviškame darbe, o Europos unijoje atstovavo Lietuvai.

Lankėsi J. Šmulkštienė

Julija Šmulkštienė, adv. J. Smulkščio, buv. VLIKo atstovo žmona, buvo atskridusi iš Čikagos aplankyti savo sesers A. Oslapienės, gyvenančios New Yorke.

Mokinaia deklamatoriai

Šeštadieninėje lietuvių mokykloje Brooklyne susidarė deklamatorių, kurie, mokytojo Br. Kulio paruošti, dalyvauja ne tik savo mokyklos, bet ir daugelyje New Yorko lietuvių parengimų.

Birželio trėminių minėjimo komitetas

New Yorko lietuviai, latviai ir estai sudarė jungtinį komitetą, kuris paruoš ir vadovaus birželio trėminių sukakties minėjimui, įvyksiančiam Carnegie Hall birželio 16 d. Komiteto pirmininkas yra H. W. Lielnors, vicepirmininkė — M. Kižytė, sekretorė — Mall Jurma, išdininkas — adv. St. Briedis ir finansų sekretorius — A. Beržins.

Sveiksta dail. M. Dobužinskis

Dail. M. Dobužinskis, apie kurio sunegalavimą buvome anąkart pranešę, savo gydytojo prižiūrimas pamažu sveiksta.

Perėitą savaitę jis išvyko trumpo poilsio į New Haven, Conn.

Is "Amerikos Balso" veiklos

Tarp kasdienių žinių iš pasaulio, Juozo Laučkos ir Kazio Griniaus apžvalgų, "Amerikos Balsas" perėitą savaitę pertransliavo į Lietuvą pasikalbėjimus su Gen. Lietuvos konsulu J. Budriu ir Amerikos Liet. Tarybos išdininku bei "Sandaros" redaktoriumi M. Vaidyla. Buvo girdėti taip pat pasikalbėjimai, padaryti Algirdo Brazio koncerto progą su juo pačiu, koncerto rengėja V. Tysliaviene ir svečiais iš Čikagos: prel. Urba, Rūdiene, Kumskiu ir kt.

Pasikalbėjimus pravedė Pov. Labanauskas.

Pavyko dainų ir muzikos vakaras

Kaip ir reikėjo tikėtis, ir antrasis ALTS 1 skyriaus dainų ir muzikos vakaras balandžio mėn. 29 d. į Piličių Klubą salę sutraukė gausią publiką. Programą pradėjo skyriaus pirm. J. Ginkus, apie lietuvių kultūrinės vertybės kalbėjo J. Kiaunė, o J. Valakas vedė programą, atskirai publiką supažindindamas su jos dalyviais.

Iš rašytojų dalyvavo: St. Zbarskas, paskaitęs ištrauką iš apysakos, vaizduodamas pirmąsias pokario dienas Austrijoje, Vilius Bražvilis, perskaitęs feljetoną "Viršaitininkiškas sapnas" ir L. Žitkus, patiekęs klausytojams apšiai savo naujausios satyrinės kūrybos.

Dainų programą atliko abudu Brooklyno kvartetai: "Harmonijos ansamblis", vedamas V. Tamkiūtės - Pranckienės, ir "Aitvarai", ved. A. Mrozinskio.

Kaip solistė dalyvavo M. Nainytė - Dobužinskienė, kuri, akompanuojant A. Mrozinskui, padainavo lietuvių liaudies dainų ir operos arijų.

Visi programos dalyviai publikos buvo karštai sutikti.

"Ateities" koncertas gegužės 27 d.

Jaunimo žurnalas "Ateitis" ruošia didelį, savo programa įdomų ir turtingą koncertą. Tai paskutinis šį sezoną didelis parengimas.

Koncertas įvyks š. m. gegužės 27 d. 5 val. p.p. didžiojoje Apreiškimo parapijos salėje. Po programos bus šokiai, kuriems gros muzika V. Kačanausko vadovaujamas orkestras.

Bilietus galima gauti pas kun. V. Pikturtną, kun. Pakalniškį, p. Ginkų ir "Darbininko" administracijoje, o koncerto dieną prie įėjimo.

Rengėjai

Vincė Jonuškaitė apie Lietuvą. Operos solistė Vincė Jonuškaitė plačiai apibūdino dabartinę okupuotoje Lietuvoje padėtį įvyksiančiame New Yorke Common Cause moterų pobūvyje.

Dar viena lietuviška šeima

Nesenai iš tremties atvykęs ir New Yorke savo specialybėje dirbęs medicinos gydytojas Br. Svogūnėlis netrukus susituokia su vietine lietuvaitė M. Pažereikaite.

Įvyksiančiame mergvakaryje dalyvavo visos būrys jaunosios draugės.

Gegužės - Marijos mėnuo

Su šia diena pradėdame gegužės mėnesį. Sodams žydint Lietuvių tauta šalia intensyvaus darbo laukuose surasdavo laiko pareikšti ypatingą meilę Dievo Motinai Marijai. Ne tik bažnyčiose, bet ir kaimuose vakarais laikomos gegužinės pamaldos Marijos garbei liejosi į vieną visos tautos himną Marijos garbei.

Palikęs savo kraštą lietuvis išsivežė visus gražiuosius tautos papročius. Jų laikėsi dešimtmečius lietuvis šioje šalyje, laikėsi jų lietuvis sunkiose tremties dienose, tebesilaiko jis jų ir dabar. Perėitą sekmadienį viusoje New Yorko ir Brooklyno lietuvių bažnyčiose buvo paskelbta, kad vienoje vakarais, kitose rytais per visą gegužės mėn. bus laikomos Marijos garbei pamaldos. Visi tikintieji raginami šiais metais per gegužės mėn. pagausti savo maldas į Šv. M. Mariją, prašant Rusijos atsiverimo, kad baigtųsi pagaliau moderniškoji pasaulio vergija, tiek daug nekaltų kraujo, aukų ir sąsąreiškalavusi. Tikimasi, kad gegužinės pamaldos bus gausiai lankomos ir lietuvių po sunkių dienų darbų suras pusvalandį laiko pabūti Marijos garbei skirtose pamaldose.

BOSTONO ŽINIOS

Apdovanotas arkiv. Cushing

Aukso medalis, kuris aiuri istorijos draugijos kas metai skiriamas kokiame nors pasijūmėjusiam aiuri kilmės amerikoniui, šiais metais atitenka Bostono arkivyskupui Richard J. Cushing už jo nuopelnus aiuri respublikai. Medalio išteikimo iškilmės įvyks 54-me draugijos metiniame bankiete, Hotel Biltmore, Manhattan, N. Y., gegužės 10 dieną.

Amerikos aiuri istorijos draugija užima puikų pastatą 991 5th Ave., priešais meno muziejų ir turi biblioteką, kurioje šiuo metu randasi apie 40.000 tomų knygų ir įvairių manuskriptų.

Draugija buvo įkurta 1897 metais mažos grupės aiuri (50 asm.) kurių tarpe tada buvo ir garsusis Bostono poetas James Jeffrey Roche, ir Theodore Roosevelt, vėliau buvęs JAV prezidentas.

Draugijos tikslas išpopuliarinti aiuri tautos ateivius bei jų sektorių visame Amerikos gyvenime.

K. V. Banaičio "Liaudies dainos"

K. V. Banaičio "Liaudies dainos" rekomenduojama visiems chorams kaip rinktinę naujausią kūrybą. Juo ketvirtas sąsiuvinis pasiekė Bostoną ir gaunamas "Eglutės" Administracijoje — P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.: ir "Darbininke" — 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Geradarių diplomas

Zinomas spaustuvininkas J. Kapočius atspausdino gražius meniskus (net 6 spalvų) padėkos diplomus. Grafiška diplomų parengimą atliko dailininkas J. Steponavičius, tekstą parašė Stasys Santvaras. Diplomas pasižymi tikrai savo meniškumu ir puošnumu: suderintos spalvos, svarus darbas, pargamentinis popierius, 3 spalvų viršelis odos imitacijoje, perrištas spalvota juoste ir su pergamentiniu apvalkalu. Tokius diplomus Bostono tremtiniai įteikė savo geradariams, kurių dėka jie atkeliavo į JAV. Šiais diplomais

gali būti atžymėti ir kitų kolonijų geradariai. Jų dar galima gauti pas patį leidėją Juozą Kapočių (597 E. 7th St., So. Boston 27, Mass.) ir "Darbininke" — 417 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Parengimas

Sekmadienį, gegužės 6 d., 3 val. po pietų (tuoj po mišparų) šv. Petro parapijos pobažnytinėje salėje Boston, Mass. rengiama arbatėlė, "pupų" žaidimas ir kitokios pramogos. Bus paskirstymas gražių dovanėlių. Parengimo pelnas skiriamas Nek. Prasidėjimo Seserų Kongregacijos Putnam, Conn., naudai. Prašoma bostoniečius šiam parengime skaitlingai dalyvauti ir paremti seselių kilnių siekimus. **Gildos valdyba**

Mirė didelė pranciškonų geradarė

Lewistone, Maine, balandžio 29 d. naktį po sunkios ir ilgos ligos mirė **Magdalena Kleitnienė**. Ji buvo didelė pranciškonų geradarė. Laidojama Baltimorėje, Md.

LIETUVIAI LOJALUMO PARADE NEW YORKE

Įprastinis New Yorko lojalumo paradas, šiemet įvykęs balandžio mėn. 28 d., sukėlė ypatingo susidomėjimo, nes jame dalyvavo gen. MacArthuras. Penktąją Alėja šiemet gerai rikiuotomis gretomis pražygiavo apie pusę milijono žmonių, savo dalyvavimu pabrėždami lojalumą Amerikai ir griežtai pasisakydami prieš komunizmą.

Ypač smarkių prieškomunistinių šūkių nešė užsieniečių grupės, kuriose, kaip kasmet, dalyvavo ir lietuviai. Per kelis blokų išsitiesus lietuviškoji kolona ėjo Pabaltijų valstybių grupėje, tuojau pat po graikų. Iš pabaltiečių lietuvių ėjo pirmieji, nešdami "net keliolika plakatų su įvairiais įrašais. Daugelių jų, kaip pvz., "Clean up America of Red Rats" arba "Every Communist a Moscow Spy", savo aprašymuose vėliau paminėjo ir dižioji New Yorko spauda.

Lietuviškoji grupė šiemet buvo ypatingo dėmesio centre. Lietuvis vaizduojamas Stalinas, nešęs plakatą su įrašu "I just want peace" ir su taikos balandžiu, snape laikančiu ne alyvos šakelę, o sovietiškaį kūjį su piaučuvu, iš paskos vežėsi žėimėlį su patranka ir įrašu "Made in USSR". Jis atkreipė ir gen. MacArthurą akį. Generalas "Stalinui" praeinant pro šalį, ranka parodė žemyn, ką publika labai gerai suprato. Visą kelią "Stalinas" buvo minios pajukos objektu, ir visi gyrė taikliai pavaizduotąją Stalino "taikos politiką".

Be plakato, kuriame buv įrašytas lietuvių sveikinimas gen. MacArthurui, lietuvių grupė dar ji ypatingai pagerbė. Pro tvarkdarius prasižėčius tautiškais drabužiais dėvinčios lietuviškos jėteik generalui gėlių puokštę, kurią jis priėmęs perdavė savo žmonai.

Tolimesnės lietuvių kolonos vaizdavo bolševikų kankinamą Lietuvą, kai enkavedistu persirengęs asmuo tempė rėtežį, už kurio buvo nešama didžiulė Lietuvos vėliava, arba su durtuvais varė lietuvių skautus.

Parade dalyvavo didelis jaunų organizuotų lietuviško bairnimo, dėvinčių tautinūs drabužius, ir tiek senosios, tiek naujosios lietuvių išeivijos. Parada ruošė New Yorko Lietuvių Taryba, kuriai talkininkavo tam tikslui rinkti asmens: J. Ginkus, M. Kižytė, H. Kristaponis, St. Briedis, dail. C. Janušas, V. Alksnis ir skautų ateitininkų, šviesiečių, Operetės Choro ir kt. vienetų atstovai.

Apie lietuvių dalyvavimą parade parašė vietos spauda, net įdėdama nuotraukų, o New York Times radijas pranešė, kad lietuvis gen. MacArthurui įteikė gėlių.

ŠACHMATAI

— Veda K. Merkis —

• Chicagos 1951 pirmenybės

rekordinės dalyvių skaičiumi, pajėgumu (dalyvauja 20 stipriausių Chicagos žaidėjų) ir laiko atžvilgiu, nes užtruko 19 savaičių. M. Turiansky, žaidęs Austrijos rinktinėje ir pasižymėjęs New Yorke (Marshall klubo 1950 p-bėse buvo antros), pabrėžė, kad Chicagos šachmatų elitą nemenkesnis už New Yorko.

Lietuviams garbė, kai mūsų meisteris Povilas Tautvaiša su Chicagos meisteriu Poschel šiuo metu vyrauja tose pirmenybėse.

Iki šiol Tautvaiša nugalėjo Leef, Wighte, Roth, Dederich, Michelson, Leighton, Silverman ir Dahlstrom, o su Shaffer ir Turiansky sužaidė lygiom.

• **Massachusetts pirmenybės**, Bostone, pirmąją H. Daly, E. Underwood, turėdami po 2 tšk., F. Keller ir K. Merkis po 1½. Viso 12 dalyvių. Merkio partija su buv. Massachusetts meisteriu F. Keller baigėsi lygiomis.

giom. Antrame rate Merkis įveikė White (antros vietos laimėtojas Bostono 1950 p-bėse). K. Skėma gi pralaimėjo prieš F. Keller.

• **B klasės Massachusetts pirmenybės**, King, Travers ir Starinskas, turėdami po 2 tšk. 16 dalyvių. Jonas Starinskas nugalėjo Banny ir Callahan.

• **Botvinnik-Bronstein**, Maskvoje sužaidė jau 18 partijų. Padėtis 9-9. Abu laimėjo po 3 partijas, o 12 baigė lygiomis.

• **Vokietija - Šveicarija**, Freiburge sužaidė pirmas po karo tarpvalstybines rungtynes, kurios baigėsi 11½-8½. Vokietijos naudai. Žaista po 2 partijas. Unzicker - Blau 1½-1½, L. Schmid - Dr. Christoffel 0-2, Niephans - Dr. Leepin 2-0, Rellstab - Zimmermann 1-1, Heinicke - Gygli 2-0, Machate-Kupper 0-2, Nuernberg-Ehrat 1-1, Schifferdecker - Henneberger 1½-½, Jopen - Lob 1½-½, Diemer - Dr. Stalhe-lin 1-1.

PARDUODAMA KRAUTUVĖ

Parduodama krautuvė "Variety" geroj vietoj. Savaitinės įplaukos viršija \$900.00. Kaina — \$4200.00. Informacijų reikalaušti ar asmeniškai kreiptis adresu: 197 D str., So. Boston, Mass. (7)

Reikalinga pardavėja

Patyrusi moteris ar mergina pilnam laikui ar dalinai skrybelių ir kojinių parduotuveje. Kreiptis adresu: H. Davis, 449 Broadway, So. Boston 27, Mass. Telef. SO 8-9684.

Išnuomojami kambariai

Išnuomojami 4 mieboti kambariai: asmenims bei vaikų pas Mrs. Flarin, teleph. — SO 8-1181.

Laisvas baseente apartamentas. Du maži mieboti kambariai išduodami vyruv už prižiūrėjimą elektros šviesos ir aliejumi apšildymo. Kreiptis: Mrs. A. Harris, 167 Homestead str. Roxbury, Mass. Tel. — Highland 1 — 50505.

GERB. TAMSTA.

Antrą Gegužės mėnesio sekmadienį visas kultūringas pasaulis švenčia Motinos Dieną. Ta proga kiekvienas stengiasi pareikšti savo motinoms dėkingumą įteikdamas gėlių bei dovanų, bet jaučiame kartą, kad visa tai yra tik menki mūsų padėkos ženklai, o daugelis ir to negalėsime padaryti, nes vienos motinos jau bus išskėlavus amžinybėn, o kitų atskirtos paties gyvenimo, gal toli, gal Lietuvoj, kur nei paprastu laiškeliu neįmanoma pasiekti.

Kai šiuo būdu nevisi galime motinas pagerbti, yra kitas kelias, tai maldą, kurią galime padėti savo mirusioms motinoms ir paprašyti gyvyšiosios Dievo palaimos.

Nevis esame atskirti nuo savo motinų, bet nuo visų yra atplėsta mūsų motina Tėvynė Lietuva, kuri yra šandien kankinama kaip ir jos Lietuva Motina.

Mes patys esam silpni, o galingiesiems nerūpim. Mالدaukime Galybių Viešpatį, kad Jis išvaduotų Lietuvą iš gegužės pančių, tai mūsų šventą pareigą.

Šiomis intencijomis ir yra laikoma Tėvų Pranciškonų vienuolynė Greene, Maine iškilminga novena, kuri prasidės Šv. Mišiomis. Per visą noveną rytais bus laikomos Šv. Mišios, o vakarais pamaldos už visus novenos dalyvius aukščiausiai mėtėtinomis intencijomis.

Nuosirdžiai sveikindami linkime Dievo palaimos. Tėvų Pranciškonų vardu

LDS Centro Valdyba:
Pirmininkas Prel. Pr. M. Juras,
Sekretorius Antanas F. Kneizys.